

6 • 2019

Offisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

- Giv akt!
- Leserinnlegg
- Internasjonale nyheter
- Filmanmeldelse

SITUASJONS- FORSTÅELSE ER AVGJØRENDE!

• Luftforsvarsbase Bodø • Styrkebidraget i Baltikum • F-35 erklært IOC • Norske UAV/HALE i Nord? • Nasjonal Veterankonferanse • Artilleri ankommet Norge!

NORSK MILITÆR TATTOO 2020

Oslo Spektrum 24.-26. april

**ÅRETS
JULEGAVE!**

Over 700 deltagere fra hele verden!

Et show fylt av musikk, militær presisjon og drill

FORESTILLINGER I OSLO SPEKTRUM:

Fredag 24. april kl. 20.00

Lørdag 25. april kl. 13.00 & 18.00

Søndag 26. april kl. 13.00

www.norwegiantattoo.no
facebook.com/normiltattoo

FORSVARSRABATT!

Gjelder forsvarsansatte, veteraner og vernepliktige med familie/nære.

Bestill på www.ticketmaster.no
- Velg kategori "forsvaret"
- Oppgi koden: **valdresmarsj**

Offisersbladet

ORGAN FOR BEFALETS FELLESORGANISASJON

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon 23 10 02 20

E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO

E-post: Offisersbladet@bfo.no

Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 20

E-post: mona.audne@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2punkt AS ved Karin Smedsrud

E-post: karin@2punkt.no

Mobil: 982 05 416

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke.punktprikke@me.com

Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Illustrasjon av en UAS Triton som overvåker Norge.

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

29. desember 2019

(Bekreftet opplag 1. halvår 2019 - 10.267)

UTGIVELSESPÅN 2020:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 1 februar	7. februar	21. februar
Nr 2 mars	27. mars	17. april
Nr 3 mai	29. mai	19. juni
Nr 4 august	14. august	28. august
Nr 5 oktober	2. oktober	16. oktober
Nr 6 november	20. november	4. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no

twitter.com/bfo12

instagram.com/bfo12

Mye å glede seg over også!

Vi nærmer oss juletid, og for de fleste er det en tid for avslapning og kvalitetstid sammen med familie og venner. I den anledning fortjener de som denne jule- og nyttårstiden er i tjeneste i inn- og utland og på vakt en spesiell takk!

Det er fortsatt en del utfordringer i Forsvaret. En utdanningsordning som sliter, en stor underbemanning, kompetanseflukt, manglende vask av kontorer og annen EBA, en for liten Hær, et utilstrekkelig Sjøforsvar med en fregatt mindre og utfordringer med ubåtansaffelsen, NH-90 katastrofen, et FD som ønsker å rasere tillitsvalgs-ordningen, mangelen på personlig bekledning til soldatene og det uforståelige med at soldatene selv må vaske kroppsnært tøy! Men la oss fokusere på de positive tingene.

Først skal det nevnes at Forsvarssjefen har lagt frem et meget tydelig og godt fagmilitært råd! Offisersbladet har hatt en aktiv periode med besøk i inn- og utland, og har vært vitne til faglig dyktighet, innsatsvilje og dugnadsånd som er imponerende. I Bodø fikk jeg oppleve 331 skvadron som leverer QRA og luftmakt som aldri før! Nevner spesielt personellet på vedlikehold/teknisk side, som selv med underbemanning gjør en fantastisk jobb! Vi fikk også oppleve fjellanlegget på Reitan der FOH og NAOC på en profesjonell måte gjennomførte stor totalforsvarsøvelse (les artikkelen i denne utgaven). Jeg har besøkt NATO AGS på Sigonella, der vi har 8 norske dedikerte offiserer. F-35 leveransen er på skinner, og er nå erklært IOC.

Under deltagelse på Nasjonal Veterankonferanse i Kristiansand, fikk jeg bekreftet at politisk og militær ledelse i Forsvaret har blitt og er meget gode på veteran-ivaretagelse (se artikkel i denne utgaven). Meget oppløftende var det også (som eneste på media-siden), å få være til stede på Oslo Havn søndag 24. november, da de to første Koreanske K-9 artilleriskytsene og den første ammunisjonsbæreren K-10 rullet inn på norsk jord! Saken som ble lagt ut på BFOs Facebook-side har tatt helt av, med over 18.000 nådd, over 600 «likes», svært mange kommentarer og 50 delinger. Det er tydelig at artillerianskaffelsen opptar mange og blir godt mottatt. Les mer og se bildene i denne utgaven.

Da ønsker jeg avslutningsvis å ønske dere alle en riktig God Jul og Godt Nytt År!

Einar Holst Clausen

Redaktør Offisersbladet

15 %
Rabatt

Gi huset ditt noe supert til jul

Som medlem i BFO får du hele 15 % rabatt på Super husforsikring fra If. Og det kan det være smart å benytte seg av. For de fleste av oss er huset den største investeringen vi gjør i løpet av livet.

Med Super husforsikring får du akkurat det – en super forsikring til huset ditt. Alle plutselige og uforutsette hendelser er dekket, og i tillegg hjelper vi deg å ta vare på huset ditt. Med Super husforsikring får du blant annet både boligsjekk og utvidet våtromsdekning på kjøpet.

Så vær smart og bruk fordelene dine.
Gå inn på if.no eller ring oss på 21 07 57 10

I samarbeid med:

faste saker:

Redaktøren: Mye å glede seg over også!

10 gode grunner til å være medlem i BFO

BFO leder

Giv akt!

Hva skjer?

BFO Ung/KAFO leder

Pensjonssidene

Tilbakeblikk

Leserinlegg

Litt av hvert

Filmanmeldelse

Kjekt å ha!

Internasjonale nyheter

3

9

24

25

26

38

40

46

48

50

62

64

66

56-59

62-63

14-17

6-8

artikler:

Norge er godt representert i NATO AGS/Signonella

Luftforsvarsbase Bodø leverer luftmakt!

NATO-opdrag i Litauen

Nasjonal Veterankonferanse 2019 i Kristiansand

F-35 operative – starten på femtegenerasjons forsvar

– Viktig med et norsk fotavtrykk i Europa

Til minne om våre falne

Ingenting er viktigere enn situasjonsforståelse

De første artilleriskytsene har ankommet!

Langdistanse rakettbombe fra Saab noe for Hæren?

Tilrettelegging av Skjold leir

6

10

14

18

22

42

45

52

56

58

65

Norge er godt representert i NATO AGS/Sigonella

Offisersbladet har møtt de åtte norske offiserene (en er sivilansatt) under BFOs orienterings-besøk på Sigonella-basen i slutten av november.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

STOR ORGANISASJON

NATO AGS-basen ligger på Secilia, der for øvrig USA i flere år har hatt sin "UAV-base" for overvåking av Middelhavs-området. AGS står for Alliance Ground Surveillance. Dette er overvåking/etterretning over store landområder fra ubemannede fly i høyder opptil 60.000 fot. I dag jobber det ca 300 offiserer/sivile jobber i NATO AGS. På sikt når alt er på plass, vil bemanningen ligge på rundt 600. Mye av personellet skal jobbe med å analysere mottatt materiale, flere med bakgrunn fra E-tjenesten. Det er selvfølgelig også større stabs- og logistikk-enhet på plass, i tillegg til operatører/flygere, koordinerings- og vedlikehold/rep-enheter.

MEGET FORSINKET

Planleggingen av NATO AGS startet allerede i

1995, men den første av totalt fem Global Hawk RQ-4D, ankom ikke før under BFO og Offisersbladets besøk, flere år forsinket. AGS-basen er etablert på Italiensk side av Sigonella-basen, med hangarer og store områder med EBA-fasiliteter. Prefabrikerte moderne brakker etter intops-modellen, med kontorer, ops-rom, server-rom, møterom, vakt-rom osv. Området er inngjerdet og med streng adgangskontroll. Den Italienske basen bar for øvrig preget av forfall, men den Amerikanske delen er nybygget og ryddig, med moderne infrastruktur. To forskjellige verdener med andre ord.

"SPLEISELAGET"

Norge er en av de opprinnelige 15 nasjonene som er med på "spleiselaget", og som kan anmode NATO om overvåkings-tid over norsk territorium eller nærområder. Av NATOs 29 nasjoner, er 20 nasjoner representert på Sigonella. Hver og en av

de 15 opprinnelige nasjonene har fått gjenkjøpsytelser for sin investering i NATO AGS. Det medførte ifølge SNR oberstløytnant Ronny Sørby at materiell fra en rekke land ble levert til AGS, med påfølgende utfordringer med å få disse systemene til å fungere sammen. De mobile enhetene (ved deployering) er levert av Airbus Defence and Space, faste installasjoner er levert av Italiensk næringsliv. Kongsberg har levert SMARF (System Master Archival \Retrieval Facility) som er en stor data-server hvor alt vi produserer blir lagret. Denne skal utveksle data med NATO's Common Shared Dataserver (CSD), kunne Sørby fortelle.

HVEM BESTEMMER?

Det er SACEUR som gjennom NATO har oppdragsgivende autoritet over NATO AGS. Forsvarets Operative Hovedkvarter kan på anmodning og hvis situasjonen tilsier det, få "current" situa-

NATO AGS sin første Global Hawk har nettopp landet på Sigonella. Foto: NATO AGS

Første «touchdown» på Sigonella.
Foto: NATO AGS.

Foran fra venstre: oblt Skjalg Romundset dep com ISR SQD, maj Trygve Strøm section head scheduling, kapt Christian Dahle executive off support wing, oblt Ronny Sørby SNR Sqdr commander Intel Sqdr, Bak fra venstre: Ok Knut Ragnar Selland Branch Head Finance & Accounting, Tor Gunnar Framnes BFO, Redaktøren, OR-7 Henrik Andersen CIS, maj Knut-Arne Elvaker Branch Head Supply. Sivilansatt Jostein Helgeland CIS Sb var ikke til stede når bildet ble tatt.

sjonsbilde over vårt territorium/nærområde, men på NATO's premisser. Ronny Sørby presiserte følgende:

- AGS er NATO's første egne innhentingskapasitet (unntatt AWACS, som kun kontrollerer luftrom). Inntil nå har NATO vært avhengig av å spørre nasjonene. NATO har ventet lenge på egen kapasitet, som de selv bestemmer bruken av!

Slik Offisersbladet forstår det, vil ikke NATO AGS på langt nær dekke Norges behov for nasjonal overvåking i dag, eller i fremtiden. Andre regioner vil etter all sansynlighet ha høyere prioritet, dessuten sliter systemene per i dag med å sende "current" overvåking nord for den 70. Breddegrad.

FREMTIDIG NORSK AGS-KAPASITET?
NATO AGS kan i et "drømmescenario" med et tilstrekkelig forsvarsbudjett, bli et godt supplement

til en ønsket fremtidig norsk AGS-kapasitet. Da kanskje med en tilsvarende type UAV, eksempelvis MQ-4C Triton. Da kan Luftforsvaret i fremtiden bruke den erfaringen norsk personell har opparbeidet seg innen NATO AGS-organisasjonen, inn i en eventuell fremtidig norsk AGS-kapasitet. Oberstløytnant Ronny Sørby, tror per idag ikke at Luftforsvarets ledelse har en plan for dette. Les artikkelen om en slik kapasitet og økt situasjonsforståelse i denne utgave.

FFI gjorde seg mange tanker om AGS allerede i en utredning i 2002. For 17 år siden understreket de viktigheten av interoperabilitet, samordning og integrering, og pekte på muligheter, men også det som faktisk er noe av utfordringene i dag: «Selv om målet er en felles NATO AGS ressurs, vil det være behov for samarbeid med nasjonale systemer. Dette betyr at det vil eksistere flere typer

sensorer og at en kombinasjon av disse vil bli brukt. Det arbeides med å finne løsninger som gjør at de forskjellige systemene kan samarbeide. Ulike bakkestasjoner koples sammen i et felles nett der informasjonen fra de forskjellige systemene vil kunne samordnes, integreres og presenteres på aktuelle kommandoplasser. CAESAR prosjektet satser på å kople sammen de forskjellige systemene via bakkestasjonene. Et fremtidig AGS system eiet og drevet av NATO vil måtte koples sammen med andre NATO-systemer og nasjonale systemer via en felles plattform. Hvis et fremtidig norsk UAV system skal knyttes sammen med andre bakkeovervåkings-systemer som vil bli benyttet i NATO systemet, er det vel naturlig å følge det som skjer i AGS prosjektet».

BFO ORIENTERTE DET NORSKE PERSONELLET

Tor Gunnar Framnes er ansvarlig for BFO Utland,

Det er dimensjoner på en Global Hawk!

Oblt Ronny Sørby sammen med oberst Arle Brustad NAGSMA foran den nyankomne Global Hawk'en.

Tor Gunnar Framnes orienterer det norske personellet ved NATO AGS.

og holder tett kontakt med de aller fleste BFO-medlemmer som tjenestegjør i utlandet, så også de åtte på Sigonella. BFO/Offisersbladet fikk en utfyllende orientering om tjenesten, organiseringen og oppdraget i NATO AGS, holdt av oberstløytnant Skjalg Romundset. Deretter var det tid for Framnes til å holde sin omfattende brief om alle aktuelle og pågående saker som BFO jobber med. Det ble

også satt av mye tid til orientering rundt forsikringsordninger, lønnsforhandlinger og pensjon. Informasjonsbehovet var tydeligvis stort, for spørsmålene var mange. I løpet av dagen ble vi også vist rundt på basen, både den Italienske og Amerikanske delen. BFO samlet også alle som kunne komme til middag på kvelden. Det ble et meget interessant opphold på Sigonella, og mye

detaljert informasjon om organisasjonen NATO AGS. Såpass mye at det var umulig å få med alle detaljer i denne artikkelen. En stor takk til Ronny Sørby som tilrettela besøket og tok godt vare på oss!

Hvorfor velge BFO?

10 gode grunner til å være medlem:

NB! Dette er originalen. Har du sett noe som ligner? Vel, det er bare en kopi.

1. Har lavest kontingent! Tjenestegjørende betaler 0,95% av pensjonsgivende inntekt. Betydning for deg: Du får mest igjen for pengene.
2. Tilbyr et bredt spekter av frivillige forsikringer, som er blant markedets beste. BFO-pakken er unik med 8 eksklusive elementer. Gjelder hele døgnet, overalt, inklusive krigsrisiko og ekstremsport. Gir mer enn 2 millioner mer i utbetaling enn hos våre konkurrenter. Betydning for deg: Fullforsikret til lavest mulig pris
3. Er med i en partipolitisk uavhengig organisasjon, YS. Vi samarbeider med alle partier, når det tjener vår sak. Betydning for deg: Ingen økonomisk støtte til politiske partier eller kjøp av journalistikk.
4. Har ca 50 lokalforeninger i inn- og utland fordelt på 5 regioner. Betydning for deg: Dine interesser ivaretas uansett hvor du tjenestegjør.
5. Har egne ungdomsorganisasjoner for elever og kadetter i BESO og KAFO. Disse har egne vedtekter og egne representanter i BFOs Hovedstyre. Betydning for deg: Dine interesser ivaretas gjennom hele karrieren.
6. BFOs medlemsblad, Offisersbladet, utgis i egen regi 6-7 ganger i året. Bladet har en meget høy faglig standard. Betydning for deg: Du holdes orientert om viktige saker i forsvarssektoren av et anerkjent tidsskrift.
7. Gir gratis forsikring til våre befalelever og krigsskolekadetter. Betydning for deg: Du er godt ivaretatt under utdanning og kan bruke enda mer krefter på det som er viktigst for deg.
8. BFO-skolen tilbyr medlemmer og tillitsvalgte ulike kurs av høy faglig og pedagogisk kvalitet. Betydning for deg: Spesiallagde kurs for deg og dine behov.
9. Tilbyr studiestøtte inntil 12 500 kroner i året. Alle kan få. Betydning for deg: Utdanning skal lønne seg.
10. Kontingenten kan trekkes av på skatten hvert år. I tillegg tilbyr vi en rekke gode råd til din økonomi og familiesituasjon sett opp mot arbeid i Staten. Betydning for deg: Bedre privatøkonomi.

Luftforsvarsbase Bodø leverer luftmakt!

I april 2019 ble den 65 år gamle 338 skvadron nedlagt etter 34 års drift på Ørland, og overført til luftforsvarsbase Bodø. F-35 etablerer seg på Ørland og til sammen danner de 132 luftving. Våre F-16 fly skal produsere operativ luftmakt til 2022.

Alarmen har gått og gutta på QRA-beredskap i vaktbygget kaster på seg utstyret før de løper ut til hver sin F-16!

Kveldsstemning ved vedlikeholds-hangaren.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

FULLT FOKUS FREM TIL 2022!

Offisersbladet hadde gleden av å få besøke Bodø flystasjon, for å ta pulsen på luftvingen som kanskje kommer litt i skyggen av F-35 oppbyggingen på Ørland, men som i dag er de som faktisk produserer luftmakt og har QRA-oppdraget (Quick Reaction Alert). I samtale med sjef luftforsvarsbase Bodø oberstløytnant Henning Homb, understreket han at de har fullt fokus, helt til alle F-16 flyene er faset ut og F-35 har tatt over fra Ørland hovedflystasjon i 2022.

På Bodø har vi erfaring, kompetanse og infrastruktur til å levere 100 % sa luftvingssjefen. Bodø er fortsatt i stand til å avvikle større flyøvelser, fungere som hovedbase, mottaksbase og/eller avlastningsbase for jagerfly, lastefly og tankfly under store NATO-øvelser, sa Homb.

OBERSTLØYTNANT MED STORT ANSVAR

Oberstløytnant Henning Homb har et meget

stort ansvar som sjef på luftforsvarsbase Bodø (en stilling som tidligere har vært besatt på brigader-nivå). Daglige flyoperasjoner/øving, nattflyging, ukentlige samøvinger med Sverige og Finland (Cross Border Training), kontinuerlig QRA-beredskap, styrkeproduksjon til freds- og krigsoppdrag, styrkeproduksjon av piloter til F-35 konvertering. Luftvingen skal også ha forsterket luftmilitær beredskap (FLB) på hjemmebase, men også høy luftmilitær beredskap (HLB) for å kunne deployere til andre baser.

Flystasjonen skal driftes med personell, all logistikk og teknisk vedlikehold, som stadig krever mer med en aldrende F-16 flåte og kompetanseflukt på teknisk side. Men her skal det sies at Offisersbladet fikk inntrykk av en tvers igjennom profesjonell flystasjon/luftving, som leverer det som kreves og mere til! Dette ble også bekreftet under samtale med skvadronsjef oberstløytnant Erik Brettingen, under hans orientering og omvisning på skvadronsbygget samme dag. Vi produserer mer flytid enn det som er planlagt, sa skvadronsjef Brettingen.

UTFORDRENDE TEKNISK VEDLIKEHOLD

Under samtale med driftsleder kaptein P.A. Hoftun i vedlikeholdshangaren, fikk vi også her et inntrykk av profesjonalitet og arbeidsinnsats for å vedlikeholde en F-16 flåte som ikke har mange flytimer igjen før de settes på bakken. Utfordringen er imidlertid at F-16 flyene som skal være operative ut 2022, stadig oftere kommer på «besøk» i vedlikeholds-hangaren, med alt fra små feil «snag», til større vedlikehold (fasevedlikehold). Ved større vedlikehold, kan flyet bli stående i opptil 4 måneder.

Logistikk og teknikere er «ryggraden» i hver enkelt produserte flytime, så bemaning og kompetanse på dette området er kritisk for alle operasjoner. Hoftun bekrefter det faktum at det er kompetanseflukt på teknisk side, mye på grunn av at flystasjonen skal legges ned etter 2022, og at incentivene for å stå lengre ikke er tilstede. Vi har ikke råd til å miste flere teknikere nå, sa vedlikeholdslederen, som for øvrig er arbeidstillitsvalgt BFO.

Etter kun 7-8 minutter takser første F-16 ut av shelteret!

Her sitter norske, svenske og finske flygere og planlegger «Cross Border Training» for 2020.

DET MÅ UTDANNES FLERE TEKNIKERE!

Det skal her bemerkes at teknikermangelen er i ferd med å bli en stor utfordring, ikke bare for Bodø flystasjon, men generelt i Luftforsvaret. Her må Luftforsvarets ledelse ta alvorlige grep. Løsningen er kanskje ikke å legge ned teknisk utdanning på Kjevik, som har 70 års erfaring og et meget vel etablert utdanningstilbud? Uansett, så er det i dag snart ikke plass i vedlikeholds-hangaren i Bodø, for det hopper seg opp med F-16 på vedlikehold, og med litt for få teknikere til å gjøre jobben.

NAOC (National Air Operation Center) Nasjonalt luftoperasjonssenter

NAOC er plassert på Reitan i fjellanlegget sammen med FOH (ikke underlagt FOH). Her styres alle nasjonale luftoperasjoner, og de understøtter FOH. Under Offisersbladets besøk i fjellanlegget, ble det dessverre liten tid til samtale med sjef NAOC brigader Hans Ole «Sandy» Sandnes, på grunn av en stor pågående CPX totalforsvarsøvelse (Øv Gram/Jupiter). NAOC'en er fullt be-

mannet, og når det pågår spesielt stor aktivitet, tilbeordres det ekstra personell fra Rygge flystasjon. Det er et faktum at den engang så moderne og velfungerende NAOC'en nå er for liten, og er i ferd med å bli noe utdatert hva angår teknologiske løsninger. Det har lenge eksistert planer om å bygge ny NAOC inne i fjellet, men planene blir fra politisk hold stadig utsatt. Økonomi skal visst nok være begrunnelsen. Offisersbladet stiller derfor følgende spørsmål: Skal vi gå inn i fremtiden med 5. generasjons kampfly og et 3. generasjons NAOC?

HVA MENER SJEF NAOC OG SJEF FOH OM BEHOVET FOR NY NAOC?

Offisersbladet kom til Reitan midt under øvelse Gram/Polaris/Trident Jupiter, med såpass hektisk aktivitet at det ikke lykkedes å få sjef NAOC i tale, så «stuntreporter» FRITV BFO Hans Petter Myrseth gjennomførte intervjuet etter øvelsen. Til stede var sjef NAOC brigader Hans Ole «Sandy» Sandnes, NK NAOC oberst Ørjan Pettersen og oberst-løytnant Bjørn Anthonsen, Prosjekt NAOC.

HVORDAN VURDERER SJEF NAOCs ROLLE UNDER ØVELSE GRAM/POLARIS/TRIDENT JUPITER 2019?

Sjef NAOC Hans Ole «Sandy» Sandnes forteller at GRAM/POLARIS/Trident Jupiter 2019 var en fellesoperativ øvelse, der både nasjonale og NATO hovedkvarterer og -prosedyrer ble øvd. Øvelsen ga NAOC et meget godt øvingsutbytte, både i rolle og funksjon som nasjonalt luftoperasjonssenter før «Transfer of Authority» (TOA) til NATO inntraff og etter, gjennom spekteret fra krise til krig hvor NATO ble involvert. Brigaderen presiserte også at NAOCs primære fokus i hele dette spekteret er å lede, koordinere og støtte med luftstridskrefter og -operasjoner både i det fellesoperative forsvaret av Norge, så vel som i et allianseperspektiv.

HAR DU GOD NOK BEMANNING OG MED RIKTIG KOMPETANSE?

Brigaderen sier at NAOC innehar meget god kompetanse, men at NAOC samtidig er under fortsatt utvikling og oppbygging. Dette er pågående både hva gjelder kapasitet og i noen

Driftsleder kaptein P.A. Hoftun orienterer BFO-delegasjonen om dagens vedlikeholds-situasjon.

BFO får orientering over kart-bordet inne i NAOC'en.

grad funksjonsområder på bemanningssiden, og vil i tida framover komme også på EBA- og infrastrukturen. NAOC har pr i dag status Initial «Operational Capability» (IOC). Arbeidet fram mot Full «Operational Capability» (FOC) pågår; meget kort beskrevet vil det si evne til å lede, koordinere og nyttiggjøre luftstridskapabilitetene – både «legacy»-systemer og nye systemer – fullt ut i en fellesoperativ kontekst. I dag har NAOC personell med god og oppdatert kompetanse ifra både Forsvaret Operative Hovedkvarter (FOH) og ifra Luftforsvarets ulike fagmiljøer og luftvinger.

Sandnes er også opptatt av at NAOC skal opprettholde godt fokus på spesialisten, slik at potensialet som ligger i innføringen av «Other Ranks» (OR) korpset kan nyttiggjøres og videreutvikles på best mulig vis. NAOC «Command team» (Sjef, NK og Sjefssersjant), med særlig oppfølging i regi Sjefssersjanten i NAOC, vil fortsatt holde høyt trykk og fokus på jobben med rekruttering, utvikling og i noe tid ennå

også konvertering på OR-siden i NAOC. Måltrettet kompetanseheving, og også karriereplanlegging vil fortsette å være viktig, både for OF-delen av personellet, i spesialistdomenet og for sivilt tilsatte.

NAOC blir ofte nevnt som en meget viktig avdeling i sentrale foraer. Det er svært viktig, både for NAOC men også Luftforsvaret som helhet, og er derfor noe vi setter stor pris på, forteller «Command-teamet» ved NAOC. NAOC har vært aktiv på rekrutteringsfronten og er en attraktiv arbeidsplass med varierte oppgaver og en rekke forskjellige enkeltfunksjoner. NK ved NAOC oberst Ørjan Pettersen pekte ellers på fokuset NAOC har hatt på å få øvd personell som inngår i avdelingens enhets-plan. Øvelser som Gram/Polaris/Trident Jupiter 2019 passer utmerket til dette. Foruten viktig bibehold og videreutvikling av kompetanse hos personell som vil inngå i NAOC døgndrift i fall en reell skarp situasjon skulle gjøre det påkrevet, er det også noen gode tilleggs-effekter ved å få

personell fra ulike miljøer i Luftforsvaret jevnlig inn til NAOC. Blant disse er selvsagt bedret forståelse og kunnskap om NAOC oppdrag og funksjon som Luftforsvarets taktiske kommando, men det gir samtidig NAOC mulighet til å profilere og reklamere litt for seg selv også.

HAR NAOC I DAG DE NØDVENDIGE TEKNOLOGISKE LØSNINGER FOR FREMTIDEN?

Sandnes forteller at NAOC er teknologisk utstyrt til å løse oppdragene som NAOC ivaretar i dag. Samtidig vil det være behov knyttet til teknologiske løsninger for framtida, som må sees i sammenheng med utviklingen mot en FOC NAOC; og da i særlig grad opp mot evne til å lede og nyttiggjøre også alle nye systemer og kapabiliteter. Innføring av nye systemer er allerede i gang, og disse vil i tur og orden nå status FOC. Sett fra NAOC kan teknologi-behov som følge av det aktualiseres innen kommunikasjon, for eksempel til bærere av K2,

Skvadronsjef 331 skvadron oblt Erik Brettingen entrer raskt sin F-16.

Sjef NAOC brigader Hans Ole «Sandy» Sandnes, flankert av NK NAOC oberst Ørjan Pettersen og oberstløytnant Bjørn Anthonsen, Prosjekt NAOC.

nåtidssdeling av bilder og data, chat, rapporter osv. Fordi nye systemer (foruten bedre stridskapabiliteter) også bringer med seg nye sensorer, vil tilfanget av informasjon øke i betydelig grad.

Økt kapasitet og evne til å håndtere dette, gjennom bedre teknologiske løsninger også i NAOC, vil styrke grunnlaget for utvikling av ledelsesprodukt og anbefalinger til sjefen, og med det gode og rettidige beslutninger og prioriteringer. NAOC har mye erfaring på eksisterende system, og de erfaringene vil være verdifulle i ledelse og koordinering av luftoperasjoner i en fellesoperativ helhet også i framtida. Brigaderen sier at det like fullt er sabla viktig å optimalisere der det optimaliseres kan – slik at maksimal effekt kan tas ut av det vi er og det vi har.

HVORDAN VURDERER DU BEHOVET FOR Å BYGGE NY NAOC?
Sjef NAOC mener at på helt kort sikt lar det

seg fortsatt gjøre å drifte NAOC og løse oppdrag. Muligheten til å kunne vokse, utvikle og dernest drifte en FOC NAOC avhenger imidlertid av økte arealer – med funksjonsdrevet innretning av arealene, og med tilhørende nødvendig infrastruktur – i tråd med hva det allerede etablerte prosjektet «Ny NAOC» skisserer. Brigaderen understreker betydningen det har hatt at NAOC siden etablering i 2014 har kunnet disponere arealer og vært ko-lokalisert med FOH i Reitananlegget, både isolert for NAOC, men også med henblikk til drift- og operasjonelle fordeler og gevinster ved denne løsningen. Samtidig imøteser Sandy snarest råd igangsetting og realisering av økte arealer, innrettet etter funksjon og oppdrag som skal løses, og tilpasset videreutvikling og fornying av NAOC. Så langt mulig bør også handlingsrom for mulige utvidelser i framtida ivaretas, gjennom ti-årene som kommer etter oppnådd status FOC.

SJEF FOH GENERALLØYTNANT RUNE JAKOBSEN KOMMENTERER OGSÅ NAOC

«Behovet for å bygge ny NAOC er stort. For at NAOC skal kunne styrkes iht inneværende LTP trenger den mer plass. Denne styrkingen er tett knyttet til FOC dato for F-35. Prosjektet er nå bestemt skjøvet til neste LTP-periode pga manglende finansiering.

I alle alternativer i FSJs FMR skal også FOH styrkes. Vi har allerede begynt med fagområdet «Space», men vi skal også styrke hovedkvarteret på andre fagområder. Allerede i dag sliter vi med nok plass. Større alliert tilstedeværelse i form av liaison team under øvelser og liasoner fra Totalforsvaret krever sitt. Gjenbruk av NAOCs gamle lokaler er derfor helt nødvendig for å få plass til alle nødvendige funksjoner. Jeg frykter at en ytterligere utsettelse av bygging av ny NAOC vil føre til svekket operativitet, og at kostnadene kan stige dramatisk som følge av «Ny by - ny flyplass».

Snart ferdige med sitt
NATO-opppdrag
i Litauen

Lastekapasitet er viktig.

Panserbataljonen har markert tilstedeværelsen!

SNR maj Erlend Floer, sjef FOG gen.lt Rune Jakobsen, Bn sjef oblt Habel og esk.sjefen rittm Kenneth Hol.

Ammunisjonsområdet inspiseres.

Ungt norsk lag imponerte i stridsvognkonkurranse

For første gang deltok Norge i konkurransen Iron Spear mellom NATO-landene på Baltikum og Polen. Det endte med en andreplass av i alt 29

Sjef FOH orienterer personellet i eskadronen.

Panserbataljonens eskadronsstridsgruppe returnerer til Norge i begynnelsen av februar etter seks måneders øvings- og beredskapsoppdrag for NATO i Litauen/Rukla.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

STRATEGISKE TILTAK

De baltiske landene har vært NATO-medlemmer siden 2004. De har i nyere tid og i stadig økende grad gitt uttrykk for bekymring for økt Russisk aggresjon, og at det som skjedde i Ukraina også kan skje de. I verste fall en Russisk invasjon. Russlands stadig økende markeringsbehov har endret trusselbildet i Europa, noe som førte til at NATO under toppmøtet i Warszawa i 2016 besluttet å forsterke sitt nærvær i Baltikum og Polen. Et rent strategisk krigsforebyggende og beroligende tiltak, kanskje spesielt rettet mot de baltiske landene Estland, Latvia og Litauen. I 2017 var NATO-forsterkningene på plass i Baltikum og i Polen under betegnelsen EFP (Enhanced Forward Presence).

Da de baltiske landene ikke har eget luftforsvar til å forsvare eget luftrom, har også denne kapasiteten på rundgang blitt ivarettatt av NATO-land. Det kalles «Air Policing» og er en QRA (Quick Reaction Alert) med jagerfly, mobile radarenheter og luftvern. Norge har i flere perioder hatt dette oppdraget med sine F-16 jagerfly.

PANSERBATALJONEN OG TELEMARKE BATALJON DELER PÅ NATO-OPPDRAGET

Da NATO ønsket at Norge skulle stille med en

kompani/eskadronsstørrelse avdeling med tyngre pansrede stridskjøretøy, var det naturlig at PBN og TMBN delte på oppdraget. Det norske bidraget inngår i en stor tyskleidet bataljon. Sommeren 2019 tok Panserbataljonen over «vakta» i Litauen, og Setermoværingen rittmester Kenneth B. Hol deployerte med sin eskadron+ (eskadronsstridsgruppe) til Litauen, nærmere bestemt en tidligere Sovjetisk base/leir i Rukla, der to luftlande-regimenter holdt til. Den norske eskadronsstridsgruppen inngår som ett av tre manøver-element i den tungt oppsatte tyskleidede bataljonen.

TUNGT OPPSAT

En eskadronsstridsgruppe består av eskadronen med sine 5 Leopard2 A4 stridsvogner, 1 bergepanser, 1 bropanser/brolegger, 5 CV 90 stormpanservogner, 7 M113 vogner (sanitet, rep.lag, kommandoplass og artilleri), samt flere TT-vogner (transport av tyngre kjøretøy), og en rekke mindre og lette terreng/feltkjøretøy.

STØTTE-ELEMENTER I EN ESKADRONSSTRIDSGRUPPE

I en eskadronsstridsgruppe er det i tillegg støtteelementer som ingeniør med blant annet gravemaskiner, sanitet (også med lege), militærpolit (MP), ildstøtte (JTAC), logistikk (CS «Combat Support»/ammunisjon/drivstoff/teknikere etc.). Til

sammen nærmer de seg 200 soldater/befal. Støtte-elementene kommer fra hele Brigade Nord. Det er en betydelig og kostnadskrevende logistikkoperasjon å få alt materiell ned til operasjonsområdet i Rukla!

FORSVARSSJEFEN OG SJEF FOH HAR INSPIRERT DET NORSKE BIDRAGET I RUKLA

Forsvarssjef admiral Haakon Bruun-Hanssen besøkte det norske personellet en uke før sjef Forsvarets Operative Hovedkvarter (FOH) generalløytnant Rune Jakobsen tok turen til Rukla. FOH er som kjent operativt og administrativt ansvarlig for all nasjonal operativ virksomhet og planlegging, så også internasjonale deployeringer/operasjoner. Med seg til Rukla hadde sjef FOH med seg sin MA, oberstløytnant Skirstad og major Hernes som er ved J3/Int Ops ved FOH. Officersbladet var heldig og fikk koble seg på denne turen, og fikk dermed et innpass som ellers ikke hadde vært mulig å få til. Det ble «office visit» hos den tyske bataljonssjefen, den Litauiske brigadesjefen, besøk ved eskadronens stridsvogner i øvingsfeltet (inkl stridsrasjon) og samtaler med personellet der.

PABRADE -ET ENORMT SKYTEFELT UTENFOR VILNIUS

Vi fikk også en helikopter-tur (Dolphin) til det enorme

Feltlunch på sjef FOH.

Fra norsk kommunevalg i Rukla.

PBn'ens avslapnings-område på brakka.

Samling rundt sjef FOH.

Rune Jakobsen snakker med JTAC-gutta.

Garasjeområdet er ok, men det er trangt.

skytefeltet i Pabrade. Der ble vi transportert med varierte utenlandske pansrede feltkjøretøy ut for å møte det norske JTAC-personellet, som akkurat da ledet BK-ild på målet. En meget profesjonell gjeng med et «Joint»-oppdrag. De kunne stolt fortelle sjef FOH at de leder ild fra alle nasjonene, og om noen dager skulle de lede F-16 angrep mot mål i skytefeltet. Det hele toppe seg når de også får anledning til å lede B-52 bombeffly inn mot mål. Det er det svært få som får oppleve.

Styrkesjef rittmester Kenneth Hol sørget for en meget god time for time-oppfølgning under hele besøket, men det skal også gis honnør til den norske SNR i Rukla, major Erlend Floer, for svært god og presis planlegging og tilrettelegging under hele tredagers-oppholdet i Litauen.

STATUS OG TILBAKEMELDINGER

Hensikten med et slikt besøk er primært å få status på, og innsikt i vertsnasjonens tilrettelegging av øvingsområder, forlegning, garasje/verksted/parkeringsområder, forpleining etc. Men vel så viktig, hvordan avdelingen med tildelte ressurser evner å utføre sitt oppdrag i den tyskledede bataljonen. Viktig er også status på materiell, ammunisjon, logistikk/etterforsyning, samt stemningen blant personellet med tanke på så vel mestringsfølelse som velferdstiltak. Tilbakemeldingene og status ble flittig notert, og blir sikkert gjenstand for koordinering og eventuelle korrigeringer. Det være seg blant annet ikke-optimale lagrings-

forhold for ammunisjon og reservedelstilgang eksempelvis for å holde M-113 vognene gående.

ROSENDE OMTALE

Det skal nevnes at sjef FOH fikk ubetingede svært gode tilbakemeldinger fra den tyske bataljonssjefen, men også fra den Litauiske brigadesjefen, på hvordan vår eskadronsstridsgruppe utfører sitt oppdrag, og hvor disiplinerte de er. De er også meget imponert over klartiden på vår avdeling. Fra «alarmen» går, er vårt personell ferdig lastet opp og klar til avmarsj på en time. De andre avdelingene bruker opp til 6-7 timer. Bataljonen består av i tillegg til Norge, avdelinger fra Tyskland (Framework Nation), Nederland, Belgia, Tsjekkia (Litauen er fasilitator).

NORGE VANT NESTEN STRIDS-VOGNS-SKYTEKONKURRANSEN

I konkurranse mot profesjonelle soldater fra Spania, USA, Frankrike, Polen, Storbritannia, Italia, og Tyskland med mange års erfaring, kom en av de norske stridsvognene på 2. plass totalt, med 290 av 300 oppnåelig poeng. Dette med en av de eldste og minst oppdaterte stridsvognene! Det norske laget var raskest av totalt 29 lag fra ovennevnte nasjoner. Kun én bom (3 poeng) skilte de fra førsteplassen. Det som imponerte de fleste var det faktum at halvparten av dette mannskapet var ferdig med førstegangstjeneste i sommer!

Norge stilte med 5 lag i konkurransen som ble avholdt i Latvia, hvorav tre ble blant de ti beste. Det hele går ut på å kjøre en stridsløype på

raskest mulig tid, og samtidig bekjempe utvalgte mål underveis. Offisersbladet gratulerer alle lagene med strålende innsats!

Link til video om skytingen:

<https://www.facebook.com/Norwegianarmy/videos/942894339401664/>
<https://www.facebook.com/Norwegianarmy/videos/942894339401664/>

Oppsummert var det interessant og ikke minst gledelig å få møte dyktige, motiverte og fornøyde profesjonelle soldater under solid ledelse i dette norske EFP-opdraget i Litauen/Rukla. De er fornøyde med forlegning, forpleining og velferdstiltak, men de fleste sa spøkefullt at de ikke skal spise kylling på lang tid. For det får de nesten til alle måltider.

Gledelig var det også å oppleve en sjef FOH som tok seg god tid til å snakke med personellet, og som tar seg tid til en slik oppfølging av vårt personell ute. Personellet var også svært fornøyde med at Forsvarssjefen besøkte de uken før. Det handler jo om ivaretagelse, å bli sett og å bli satt pris på. I den anledning vet jeg at vårt personell der nede ikke helt forstår hvorfor de etter 6 måneder i NATO-opdrag, borte fra familie, kjærester og venner, ikke vil få medalje for sin innsats, når alle de andre nasjonene i EFP i Baltikum og Polen får det.

Per Kristian Bruun fra KJK

Sjef Brigade Nord brigader Lars Lervik.

Sersjantmajor Rune Wenneberg.

Nasjonal Veterankonferanse 2019 i Kristiansand

I år var det Kristiansand som fikk gleden av å være vertskaps-by for den Nasjonale Veterankonferansen, noe ordfører Harald Furre var stolt av i sin reklamerende og humoristiske velkomsthilsen.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

VELKOMMEN!

Forsvarsminister Frank Bakke Jensen åpnet Veterankonferansen på hotell Caledonien, der han blant annet hyllet alle veteraner, og alle som jobber og er engasjert i veteransaken. Han snakket varmt om veteraner helt fra krigen og frem til i dag, og nevnte også statens nylige unnskyldning til partisanene, som ble gitt under markeringen av frigjøringen av Finnmark. Han skrøt av det gode arbeidet og oppfølgingen som veteraner i dag får, og tillot seg å spøke med at han etter sin tjeneste i Libanon og hjemkomst, brukte mer tid i tollen enn utsjekk, innlevering og dimittering. Han avsluttet med «God vakt kjære venner!»

DE GODE SAMTALENE

Veterankonferansen er en meget god møteplass,

men er primært en fagkonferanse for de som driver veteranarbeid/oppfølging og anerkjennelse av veteraner fra internasjonale operasjoner, noe sjef Brigade Nord brigader Lars Lervik utfordret i sitt innlegg på formiddagen første dag. Lervik er nemlig av den oppfatning at veteranbegrepet bør utvides til også å omfatte de som har gjort sin førstegangstjeneste og/eller har flere års tjeneste her hjemme. Han snakket for øvrig også om det klare ansvaret han som sjef har når han sender sine soldater ut på farlige oppdrag, under oppholdet og helt til de er tilbake.

STERK HISTORIE

Den sterkeste historien hadde imidlertid sersjantmajor Rune Wenneberg, når han tok oss tilbake til Afghanistan med temaet «Å få teamet opp på hesten igjen etter en brutal hendelse». Han opplevde som sjef IED-ulykken med CV 90 vognen der

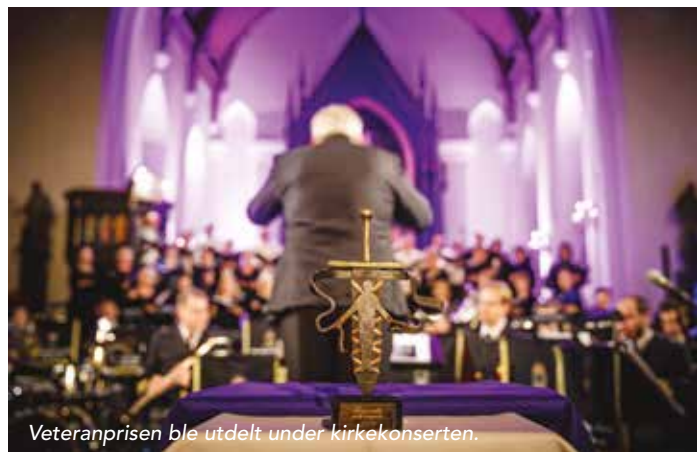
«Jokke» døde. Sjokket, vakuemet, uvirkeligheten, egne reaksjoner, samtidig som han skulle ivareta sine soldater og samtidig ha ansvaret for fortsatt å være profesjonelle i pågående oppdrag. Møtet med «Jokkes» familie i etterkant var også svært tøff for han.

SERIØS IVARETAGELSE

Det beste og mest tankevekkende innlegget sett i et ivaretagelses-perspektiv, ble holdt av flottiljemester Per Kristian Bruun fra Kystjegerkommandoen (KJK). Hans avdeling har måttet tåle store tap i Afghanistan, og har derfor satset seriøst på ivaretagelse og oppfølging, ikke minst overfor hjemmenværende familie. Bruun understreket viktigheten av å ha en familiekordinator ved avdelingen. En som de hjemmenværende kan kontakte når de trenger en samtale, eller trenger hjelp til noe. At HR-

Stemningsfull kirkekonsert.

Veteranprisen ble utdelt under kirkekonserten.

Forsvarsministeren nedla krans på minnebauta for falne.

omstillingen kuttet stillinger som familiekoordinatorer var uforståelig for KJK, og de frigjorde en annen stillingshjemmel og beholdt sin familiekoordinator! Et lite «ballespark» til HR-sjefen må man kunne si. Ordningen er svært verdsatt i avdelingen. De ansatte og deres familier fortjener god oppfølging sa han. Med andre ord et eksempel til etterfølgelse! HR-medarbeidere i Forsvaret i dag er redusert til langt under et minimum! (red.anmrk).

Det er dessverre ikke mulig å nevne alle de gode foredragsholderne og de gode samtalerne på scenen i en artikkel som denne, men når flere tjenestegjørende veteraner, statssekretærer, psykologer, professorer, seniorforskere, ekspedisjons-sjefer, fylkesmann i Oslo og Viken, norske og utenlandske avdelingssjefer kommer og foredrar/forteller sin historie, oppleves det at veteransaken har fått prioritet.

FESTKONSERT VETERANPRIS OG FESTMIDDAG

Tradisjonen tro ble det i år også festkonsert og en festmiddag på konferansens første dag. Festkonserten ble avholdt i Kristiansand Domkirke, med Den Kgl Marines Musikkorps og, domkirkecoret og hele Sørlandets egen Helene Bøksle som solist. En verdig og flott konsert.

Veteranprisen ble også delt ut under festkonserten. I år gikk prisen til Roy Helge Olsen. Veteraninspektør generalmajor Finn Kristian Hannestad delte ut prisen under festkonserten i Kristiansand Domkirke. Det er syvende år at denne prisen deles ut. I år kom det inn hele 64 forslag. Det ble valgt ut fire finalister blant personer eller organisasjoner som har nedlagt et særlig betydningsfullt arbeid for å fremme veteransaken. Roy Helge Olsen kommer fra Lindesnes, men bor i Kristiansand. Olsen har tje-

nestegjort i fire kontingenter i Libanon, på 80- og 90-tallet. Engasjementet startet etter at han kom hjem fra tjenesten i Libanon, og så at ivaretagelse og oppfølging av veteranene ikke var god. Olsen er i dag styremedlem i NVIO avd. Kristiansand. Han uttalte at han deler prisen med mange støttespillere.

Selve festmiddagen på hotellet ble som vanlig en suksess, med god mat og drikke og meget god og stilfull servering fra hotellets svært mange servitører. Sjef Forsvarets Veterantjeneste generalmajor Hannestad holdt også en god tale under middagen, der han understreket familieperspektivet i ivaretagelsen, samt den stadig økende anerkjennelsen veteranene har fått for sin innsats.

TETT PROGRAM
– PROFESJONELT GJENNOMFØRT
Hovedtemaene under årets konferanse var:

Siri Lill Mannes var konferansier og ledet debatter og samtaler på scenen.

FMINs åpningstale.

Fra studioet «Debrif»

- Ansvar og belastninger ved tjeneste i internasjonale operasjoner
- Ivaretagelse, oppfølging og betydningen av soldatens nærmeste familie
- Kommunal ivaretagelse: metode, effekter og oppfølging

Programmet er tett på en slik konferanse og det er naturligvis mange foredragsholdere. Forsvarets Veterantjeneste skal virkelig ha honnør for et svært profesjonelt og sømløst opplegg, for de over 300 deltagerne i år. Konferansier var som vanlig den profesjonelle Siri Lill Mannes. Hele konferansen ble «streamet», og i tillegg hadde de et eget studio bak i salen, der foredragsholdere satt i et lite studio til det de kalte «Debrif – med Kjell Sigvart Heltorp». Her satt noen av foredragsholderne fra konferansen og snakket om noen av aktuelle temaene som ble tatt opp under konferansen. Dette ble også «streamet» på Facebook-siden til Forsvarets Veterantjeneste. Hotell Caledonien skal også få ros for sin service og tilrettelegging under konferansen, hvor også kaffe, frukt og kakebiter alltid var klart i rikelige mengder i pausene. Både veteraner, veteranarbeidere/organisasjoner og foredragsholder jeg snakket med, var meget fornøyde med årets veterankonferanse.

Sørlandets egne Helene Bøksle var solist.

Roy Helge Olsen mottok Veteranprisen for 2019.

If Super barneforsikring

Når kun det beste er godt nok

Årets beste barneforsikringer er kåret, og Norsk Familieøkonomi gir If Super barneforsikring terningkast 6.

En barneforsikring er den beste gaven som finnes til de som ennå ikke kan ta vare på seg selv. En forsikring som gir dere økonomisk trygghet resten av livet, hvis det utenkelige skulle skje.

Vil du vite mer?

Ta kontakt med forsikringsspesialistene i FP
på telefon 21 07 57 10 eller if@fp.no

If i samarbeid med

FP
Forsvarets Personellservice

F-35 operative

– starten på femtegenerasjons forsvar

RYGGE (OFFISERSBLADET): - Dette er ikke bare startskuddet for et operativt femte generasjons jagerfly, men også starten på et femte generasjons forsvar. Sjef Luftforsvaret, Tonje Skinnarland var full av lovord, da hun erklærte at F-35A nå har initiell operativ kapasitet (IOC).

F-35A på Rygge (Foto Raymond Dalen/Offisersbladet)

AV RAYMOND DALEN

Den 6. november er en merkedag for forsvarets nye jagerfly. Under en seremoni på Rygge flystasjon, med inviterte gjester og pressen tilstede, fortalte sjefen for Luftforsvaret at hun samme dag hadde meldt til forsvarsledelsen at F-35 har nådd sin første operative evne (Initial Operating Capability – IOC). Det betyr at flyet nå kan settes inn i skarpe beredskapsoppdrag eller i internasjonale operasjoner.

Gjennom lang tid har F-35 gjennomgått et omfattende program for å nå denne statusen, og det siste som gjensto før det kunne bli operativt, var å vise evnen til å deployere flyene til en ny fremskutt base. Det er for å vise at flyene kan opereres fra andre steder enn hjemmebasen, og er et av kravene for å oppnå IOC.

RYGGE GJENOPPSTÅR

Jagerfly i luften over Østlandet er blitt en sjelden-

het, etter at det meste av aktiviteten er flyttet til Ørlandet. Men den første uka av november har mange rettet blikket mot himmelen, når de nye flyene har tordnet over hodene på dem. F-35 lager mye støy, som er ganske annerledes enn de gamle F-16 flyene.

For nå har Rygge igjen vært sentrum for jagerflyaktivitet, når 332 skvadronen i ni dager har testet ut sin fremskutte evne. Det er ikke bare flyene som er utplassert, men hele det operative støtteapparatet med utstyr og personell.

- Dette er en enorm logistisk oppgave, og nesten vanskelig å forestille seg, sier skvadronssjefen, oberstløytnant Ståle Nymoen, som er veldig fornøyd med resultatet, og den jobben Rygge flystasjon gjorde.

Det betyr at Rygge i realiteten har gjenoppstått som base, som kan understøtte kampflyoperasjoner.

«GAMECHANGER»

- F-35 er en «gamechanger», med en operativ

evne som vil få eventuelle angripere til å tenke seg grundig om før de innlater seg på noe, sa generalinspektøren da hun presenterte flyets nye status.

- Det som gjør F-35 unikt og femtegenerasjon, er en kombinasjon av lavsignatur, som gjør det i stand til å operere innenfor radardekning uten å bli sett – en formidabel sensorpakke som gir oversikt over omtrent alt du kan tenke deg. Alt er fusjonert i cockpit – slik at du får en unik situasjonsforståelse, som også kan deles med andre aktører. Og det tredje er integrerte våpen med lang rekkevidde og høy presisjon, sier sjef Luftforsvaret til Offisersbladet.

Når hun sier denne milepælen også er startskuddet for et femtegenerasjons forsvar er det fordi flyet har helt nye kapasiteter som innebærer at man må endre hele Luftforsvaret, forsvarets tenkning og måten vi samvirker og bruker F-35 på, for å få full effekt.

Celebre gjester, veteraner og pressen var invitert til å feire denne milepælen. Mange har sett frem til denne dagen. (Foto Raymond Dalen/Offisersbladet)

Generalinspektøren for Luftforsvaret, generalmajor Tonje Skinnarland. (Foto Raymond Dalen/Offisersbladet)

Skvadronssjef 332 skvadron, oberstløytnant Ståle «Steel» Nymoen. (Foto Raymond Dalen/Offisersbladet)

- Dette er et nettverksbasert forsvar der F-35 skal samvirke med andre forsvarskapasiteter, for eksempel Sjøforsvaret, Hæren og spesialstyrkene. Flyet er en effektor, og samtidig en kontroll/kommandokapasitet. I et slikt nettverk og den ene kan være sensor for den andre som våpenbærer og vise versa. F-35A representerer en enorm kampkraft. Det betyr at de som tenker å påvirke oss vurderer det som for kostbart, og lar være.

GODT EGNET TIL VINTERFORHOLD

332 skvadronen på Ørland har vært igjennom en grundig test-, opplærings- og treningsperiode, og gjort nyttige erfaringer. Blant annet er de overasket hvor bra flyet fungerer under vinterforhold.

- Det er mange ting, men ta en så enkel sak som understellet. På F16 sitter hjulene tett sammen midt under flyet, mens her sitter hjulene langt fra hverandre. Det gjør flyet langt mindre

følsomt for kraftig sidevind og glatte rullebaner, sier skvadronssjef Nymoen, som ikke legger skjul på at det er ganske rått å fly F-35.

- Nå var ikke F-16 vanskelig å fly, men dette er enda enklere. Det gir deg så stor oversikt at du har kan konsentrere deg om de taktiske avgjørelsene. Du trenger ikke bruke hjernen din på å flytte sensorer rundt omkring, så du har mye større mentalt overskudd. Selve flygingen er ikke så forskjellig fra F16, bortsett fra at det er mye sprekere – det er helt vanvittig å mestre det.

Men mye av treningen har foregått i simulator. Ikke minst fordi man ikke ønsker å avsløre hvor rått flyet egentlig er, og hva det er i stand til å gjøre.

FULLT OPERATIVT I 2025

Generalmajor Skinnarland fremholder at denne første operative evnen er en stor milepæl, men at det absolutt ikke er målet.

- Dette markerer også startstreken for et langdistanseløp mot full operativ kapasitet i 2025. Da skal vi ha alle flyene med våpen og alt integrert på plass. Personellet skal ha øvd mye og være fullt trent for å få full effekt av dette formidable flyet. Det er siktemålet, og det er hardt arbeid frem dit. På veien skal vi også ha etablert en full fremskutt QRA-base på Evenes, sier hun

- Nå har vi operativ beredskap, og det første oppdraget vi skal gjøre for NATO om noen få måneder, er å deployere til Island, for å ivareta Island Air Policing, som er et rotasjonsoppdrag som NATO-land deler på. Det ser vi veldig frem til, avslutter hun.

Hva nå med neste langtidsplan – kommer menneskene i sentrum?

Denne måneden gjennomførte Forsvarsministeren to dialogmøter, for å få innspill til arbeidet med den kommende langtidsplanen. Målet var å få en bred offentlig debatt om temaene som skal behandles i den kommende planen. Dette er et godt initiativ og jeg håper at det ble lyttet.

Det er helt avgjørende at den ubalansen som har vært mellom ambisjoner og drift nå rettes opp.

Muligheten ligger der og de faglige rådene er overtydelige. Da er det ikke tilstrekkelig å støtte seg på en historie om økte bevilgninger de siste årene.

De historiene vi møter ute ved avdelingene støtter oppunder virkelighetsbeskrivelsen som er gitt i det fagmilitære rådet. Det er for lite mennesker til å gjøre jobben. Ved mange avdelinger mangler det så mye som 20-30 prosent av det faste oppsettet. I tillegg kommer alt fraværet med utdanning og permisjoner. Dessverre er ikke dette lengre unike historier, men mer normalen. Vi vet at Forsvarets ansatte har opparbeidet avspasering, vernetid og ikke avtjent ferie som utgjør flere hundre årsverk.

Derfor blir 2020 et avgjørende år for Forsvaret, både med tanke på å kunne håndtere dagens situasjon og se framover.

Samtidig med at politikerne skal fremme og vedta en ny langtidsplan, skal Forsvaret fullføre implementeringen av OMT. Her ligger det åpenbare muligheter, men også mulige fallgruver. Et av hovedprosjektene for å sikre en ny struktur er arbeidet med ny stillingsmatrise. Hele strukturen er løftet opp og skal sees på i lys av OMT og hvilken kompetanse vi trenger i framtiden. Grad-sammesetning skal tilpasses en fordeling mellom OF og OR på henholdsvis 30 og 70 prosent, og det uten at OR 1 er med i grunnlaget. Det store spørsmålet er hvordan dette skal implementeres. I første omgang skal det drøftes mellom partene på nivå 2 og nivå 1, men den virkelige testen kommer når den enkelte treffes av den nye strukturen.

Jeg mener det må legges mye mer kraft inn i å skape eierskap til hvorfor og hvilke konsekvenser dette har for den enkelte, både positive og negative. Det må synliggjøres en merverdi også for de ansatte nå og i framtiden. Uten en slik synliggjøring oppleves dette som et angrep på opparbeidede rettigheter. Det er det siste vi trenger når behovet er å beholde ansatte. Målet må være å skape tro på det som kommer for å skape grunnlag for vekst.

Med denne situasjonsbeskrivelsen klart og tydelig forklart fra BFO, fra Forsvarsjefen og fra mange andre, håper jeg det er politisk vilje til å fremme konkrete grep med tilhørende planer for å styrke bemanningen og bygge oppunder menneskene i Forsvaret. Det har de siste to tiårene vært lagt detaljerte politiske føringer for å kvitte seg med ansatte, bygge ned utdanningen og endre personellordninger og insentiver. Nå er tiden inne for å gjøre det motsatte for å lykkes med å bygge et sterkere Forsvar.

For det er vel fortsatt slik at menneskene er den viktigste ressursen?

Jeg vil også benytte anledningen til å ønske alle en riktig god jul og et godt nytt år. En ekstra hilsen til alle de som er på vakt eller i tjeneste gjennom høytiden.

Jens Jahren
Leder BFO

På terskelen til 2020

Når du leser dette, er det snart tid for juleferie. 2019 er historie. 2020 er første del av fremtiden.

2019 har vært et særdeles travelt år! Det har gitt mye glede, frustrasjon, erfaringer og – ikke minst MANGE møter. Av de store tingene har det fagmilitære rådet hatt mye fokus. Dette er jo naturlig. FMR la grunnlaget for den prosessen som FD kjører nå – en prosess som vil bli avsluttet ved Stortingets behandling i juni 2020. Det er iallfall dette som er den normale tidslinjen. Når Forsvarsjefen overleverte sitt råd 6. oktober, var det tilfredsstillende å se at det var mange av BFOs innspill og forslag som var tatt inn. De viktigste handlet om kompetanse og de ansatte samt at man må erkjenne at Forsvaret må få høyere prioritet. Hvis ikke vil man ikke kunne sikre Norges interesser.

Særavtalene, reglementene og forvaltningen av disse har skapt mye frustrasjon. Her har effektiviseringen av Forsvaret gått alt for langt – nå har ikke FST eller FPVS noen robusthet overhode til å være en likeverdig part. De klarer ikke å overholde forventede svarfrister og det er helt umulig å få revidert avtalene som har gått ut på dato. Konsekvensene av dette er at den daglige forvaltning blir gjennomført på et sviktende grunnlag. Reglementene har blitt forbigått av politiske beslutninger og føringer fra FD. Dette skaper merarbeid for oss og for Forsvarets forvaltere – en klassisk ond sirkel.

Frikjøpsavtalen er vel den enkeltstående prosess som har skapt mest sinne, oppgitthet og usikkerhet. Det starter med at FD gir et veldig konkret og inngripende oppdrag til FSJ høsten 2018 – dagens avtale om frikjøp skal opphøre! Fra da av har det vært en endeløs rekke av møter på ledernivå, forslag har blitt gitt, avklaringer m FSJ har blitt gjort – og enda har man ikke klart å lande en erstatning som partene kan tro på. Derfor går man inn i 2020 uten at våre frikjøpte vet hva de skal gjøre fra 1. august 2020. Denne prosessen har vært en katastrofe, og det er de ansatte på alle nivå som vil merke konsekvensen tydeligst.

Gleden i hverdagen handler om oss selv. BFO er en særdeles vital organisasjon. Medlemsmassen øker hvert eneste år, vi har økonomiske muskler til å hjelpe alle våre medlemmer og vi har klart å snu en negativ trend på det lokale engasjementet i flere regioner. Dette er nok noe av de viktigste målene som er innfridd for inneværende periode, og helt grunnleggende for videre drift og utvikling. Vi er rett og slett den største militære organisasjonen i Norge, vi har profesjonelle tillitsvalgte i alle betydninger av «profesjonell» og vi skaper resultater for medlemmene – hver dag. Medlemmene står i sentrum og det vil de fortsatt gjøre.

2020 vil ikke bli mindre hektisk. For organisasjonen BFO skal man gjennomføre en Kongress hvor medlemsdemokratiet skal beslutte retningen, hvordan man skal skape fremdrift og hvem som skal lede an for de neste tre år. Det er derfor viktig at alle medlemmene tenker gjennom hva som er viktige saker for deg, hva du vil om fremtiden og hva du mener er den beste måten å komme dit. Fordi det er dette som vedtas på kongressen hvert tredje år; gjennom et nytt Prinsipp- og handlingsprogram, et rammebudsjett som matcher målsetningene og et nyvalgt Hovedstyre som skal styre BFO de neste tre årene. Alle medlemmene har representasjon gjennom delegasjonen fra din region, og fra januar – og frem til Kongressen 2-4. juni 2020, vil det være mange møtearenaer hvor fremtiden skal bli diskutert.

Du har nå muligheten. Dette er din mulighet til å være en stemme for hva BFO skal være de neste tre årene, hvilke mål som skal nås og hvordan du mener er den beste måten å komme dit. 2020 er et viktig år – Forsvarets og BFOs fremtid skal besluttes i juni.

Jon Vestlie
BFO

BFO BESØKTE BARDUFLOSS OG SØRREISA!

BFOs Tony Johansen og Lars Erik Jamtli besøkte 139 LV Bardufoss og 131 LV Sørreisa henholdsvis 18. og 19. november. På Bardufoss ble vi fulgt rundt av Amanda Jørgensen og vi besøkte først BRP og senere fortsatte vi på hangar 6 hos 337 skvadron. Vi ble stilt mange spørsmål både fra BFO medlemmer og andre og vi forsøkte å svare etter beste evne. Det var veldig interessant for oss å gå rundt på avdelingene og snakke med folk, for virkelig å få et inntrykk av hva som opptar våre medlemmer.

Tirsdag reiste vi til «Gumpen» som LSTN Sørreisa heter på folkemunne tidlig om morgenen. Der startet det med noen vanskeligheter med tanke på adgang til leiren. Det ble imidlertid fort ordnet opp i når Sjef Operasjonsskvadronen, Karl Kristian Svendsen, kom på arbeid mens vi stod der. Inne på stasjonen ble vi møtt av nestleder i lokalforeningen Anders Kværndal. Vi tok først en liten omvisning i operasjonsrommet før vi gikk til briefingrommet hvor vi orienterte om aktuelle saker. Det kom ca 15 ansatte innom vår orientering og de stilte mange spørsmål. Vi møtte også noen lærlinger som med rette var meget kritisk til hvordan Luftforsvaret har ivarett dem. Blant annet er en av lærlingene ferdig med læretiden i slutten av januar uten at vedkommende enda hadde

fått et tilbud om jobb fra Luftforsvaret. Vi fortsatte med lunsjstand og BFO betalte lunsj for sine medlemmer som ikke allerede hadde lunsjen dekket.

Lars Erik Jamtli
BFO

BFO HARSTAD BLE ORIENTERT AV NESTLEDER BFO RUNE RUDBERG

Det ble en god militær dag i Harstad da nestleder i BFO Rune Rudberg tok turen nordover tirsdag 12. november for å snakke om ting i tiden og ta tempen på hvordan medlemmene i Lokalforening Harstad har det. Noen hadde reist helt fra Bjerkvik for å få med seg info fra BFO som ble holdt i FPVS/PLA sin møtesal Finnmark. I alt var det 30 stykker som satt av tid til dette møtet. Rune snakket om BFO, FMR, LTP, pensjon, lønnsoppgjør og ikke minst en del om OMT. Det ble et godt engasjement både fra salen og fra podiet, og seansen varte langt ut over oppsatt tid og normal arbeidstid. Det ble en fyldig og god orientering rundt hva som rører seg i Forsvaret på høyere og lavere nivå. Rune tok seg som alltid også tid til å lytte og la medlemmene få mulighet til å luften og dele egne meninger og å be om råd og hjelp i forhold til utfordringer i hverdagen på jobb. I BFO er det medlemmene som viktigst!

Leder og nestleder i Lokalforening Harstad er veldig takknemlig for alle som deltok fra fjern og nær.

Heidi Frediksson og Rune Pettersen

KAFO PÅ NROF'S MILITÆRMAKTSEMINAR!

Bak fra venstre: Thomas Nomme, Jørgen Bø Kallestad, Nicolai Myrbakk, Siri Aamodt, Aumgaran Ratneswaran, Jon Håkon Olsen.

Foran fra venstre: Dorte Storihle Ødegård, Silje Dalhaug, Julie Birkeland, Tova Maalen.

Lørdag den 16. november deltok KAFO Landsstyre på NROF's Militærmaktseminar på Forsvarets Høgskole.

Seminalet var viet Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR) og Brigader Øyvind Kvalvik innledet dagen med å fortelle om anbefalingene i rådet. Samtlige DIF-sjefer var tilstede og ble utfordret på hva FMR's anbefalinger vil ha å si for den enkelte forsvarsgren. Kadettene fikk stort utbytte av å være med på seminaret og tar med seg mye informasjon tilbake til skolene.

Dorte Sporihle Ødegård
BFO

BFO VAR TIL STEDE UNDER FOS-VINTER

Også i år var BFO til stede under FOS-Vinter, som foregikk på Sessvollmoen. Våre tillitsvalgte sto på stand, og svarte på alle spørsmål som ble stilt. Noe å drikke, litt bål-varme, litt stæsj fikk medlemmer og potensielle medlemmer også med seg.

BFO MEDLEMSKVELD PÅ KOLSÅS

Den 9. oktober samlet BFO 23 unge første-års og andre-års lærlinger til informasjon og medlemskveld på Kolsås. BFOs «one and only» Dorte informerte om BFO Ung, forsikringer og medlemskap, samt viktigheten av å være organisert! Som avslutning var det konkurranse med premier, og pizza med brus.

Rolf Falchenberg

HTV BFO Forsvarets Fellestjenester

BFO ORIENTERTE SJØKRIGSSKOLE- KADETTENE I LUNSJEN

Nestleder BFO Rune Rudberg, besøkte Sjøkrigsskolen en hektisk skolehverdag den 10. oktober, og la derfor orienteringsmøtet til kadettene lunsj. BFO orienterte om aktuelle saker i tiden, med hovedvekt på hva som opptar kadettene og er viktig for dem i dag og i fremtiden som yrkesoffiserer.

Spørsmål/svar-runden var den som tok det meste av tiden, noe som kan tyde på at informasjonsbehovet er stort. Rudberg forteller at de fikk gode svar på sine spørsmål, men at det er enkelte uavklarte saker på Sjøkrigsskolen, som bør få en avklaring.

Foto: BFO

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 6/2019

Hovedavtalen for staten er forlenget, men vi har ikke trukket oppsigelsen av tilpasningsavtalen. De fleste er kjent med at Forsvarssjefen har sagt opp avtalen om frikjøp av tillitsvalgte, han har endret innretning på hvordan han leder Forsvaret og dette må få konsekvenser for det vi har avtalt i tilpasningsavtalen. Det er i skrivende stund også stopp i forhandlingene om lokal lønn og dette skyldes at Forsvarssjefen ikke er villig til å inngå en forpliktende prosessavtale om at variable tillegg skal være pensjonsgivende.

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

TILPASNINGSAVTALEN I FORSVARET

Hovedavtalen i Staten (HA) er prolongert (videreført uendret) til 31.12.2020. Staten sier de vil bruke året på å forberede seg bedre mot kommende forhandlinger. I prinsipp var YS innstilt på å videreføre forhold som påvirker medbestemmelsen, herunder omstillinger, samhandling og samarbeid mellom ledelsen og tillitsvalgte på alle nivå - kort sagt bedre tillitsforholdet mellom partene. YS var videre opptatt av at avtalen skulle føre til en inkluderende ledelse, bedre rekrutteringen av tillitsvalgte og gjennom dette bidra til et inkluderende og rettferdig arbeidsliv.

Partene i den enkelte virksomhet har med bakgrunn i HA forhandlet frem en tilpasningsavtale, men denne ble sagt opp i påvente av ny HA, samt det faktum at vi har en del utfordringer vi ikke hadde på det tidspunktet avtalen ble inngått. Partene er innkalt til møte 11. desember og her vil vi hevde at tilpasningsavtalen må endres på flere områder som følger av:

- Forsvarssjefens virksomhetsplan endrer innhold og struktur og blir nå FSJs plan. Sjef DIF skal i større grad lede egen DIF via DIF-sjefens instruks.
- Innretning av Forsvarssjefens virksomhetsplan endres ved at DIF-sjef i større grad skal styre egen DIF gjennom DIF-sjefens instruks og korrigeringer gjennom FSJens plan.
- DIFene praktiserer behandlingen av arbeidsmiljømessige konsekvenser på forskjellige måter, det er ønskelig at denne behandlingsformen reguleres gjennom TA
- Forsvaret har så redusert kapasitet i HR-kjeden at tillitsmannsapparatet må gis bedre rammevilkår. Hovedavtalen er klar på at dette skal reguleres i virksomhetsplaner. Dette har så langt skjedd gjennom generelle pålegg til DIF sjefen.
- Sentralt blir vi ikke tilstrekkelig informert, i framtiden kan vi tvinges til å basere medbestemmelsen på informasjon fra Forsvarsdepartementet, herunder iverksettelsesbrev og presiseringer og rettelser med mer.

Vi har møte med arbeidsgiver 11. desember og da vil vi avklare ovenstående forhold mm. Dersom vi velger å gå videre skal tilpasnings-

avtalen være ferdig forhandlet innen 1. april 2020. Det kan være at man finner andre regulerende løsninger, men det får vi komme tilbake til.

STADIG MER DELEGERES UT

De siste årene er stadig mer delegert til FPVS og DIFene uten at dette har påvirket antall årsverk som jobber i Forsvarsstaben. Det er noe merkelig at alle andre, unntatt staben selv, skal gjennom omstillinger, blir pålagt reduksjoner og krav om effektivisering.

Vi har en integrert militær strategisk ledelse i FD som betjener både politisk nivå og Forsvarsstaben, i tillegg har FPVS fått forvaltningsansvaret for mange av de avtalene som før var tillagt FST.

Forsvarssjefen endrer virksomhetsstyringen ved at sjef DIF får mer ansvar og myndighet til å gjennomføre sine oppdrag, gjennom instruks.

FPVS har utfordringer med å håndtere alle avtalene, reglementene og bestemmelsene, etter at de ble utsatt for en omfattende omstilling i det som ble kalt HR-transformasjon. Løser fortsatt DIFene og underlagte avdelinger sine totale oppgaver ved å være tro mot HR-løsningen? Det svaret får sveve litt i lufta.

Et spørsmål som man bør stille i disse omstillingstider, når skal denne delegeringen få konsekvenser for Forsvarsstaben som stab?

VARSLING I FORSVARSSSEKTOREN

Forsvarssektoren skal arbeide for å ha en organisasjonskultur preget av åpenhet og god intern kommunikasjon slik at kritikkverdige forhold tas opp, drøftes og løses. Et åpent og ansvarlig arbeidsmiljø vil hindre fremvekst av kritikkverdige forhold. Derfor er et kontinuerlig fokus på god kommunikasjon og arbeidsmiljø det viktigste virkemidlet for å forebygge kritikkverdige forhold. Vi har alle et ansvar for at våre oppgaver blir utført på en forsvarlig og hensiktsmessig måte, og for å si fra hvis vi opplever at dette ikke er tilfelle.

Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Innleid arbeidstaker har også rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Arbeidstakers fremgangsmåte ved varsling skal være forsvarlig. Arbeidstakere har uansett rett til å varsle i samsvar med varslingsplikt eller virksomhetens rutiner for varsling. Det samme gjelder varsling til tilsynsmyndighet eller andre offentlige myndigheter.

Forsvarsdepartementet har utarbeidet en guide for varsling i forsvarssektoren. Guiden inneholder praktiske råd og tiltak til en som mottar eller behandler et varsel. Guiden gir også en 5-6 eksempler på hvordan man skal behandle en varslingssak. Etter BFOs skjønn er guiden god og vil bidra til en større forståelse på hvordan varsle og håndtere varslingssaker. BFO har sendt sine innspill til departementet innenfor fristen 1. desember.

HATA-MØTE 6. NOVEMBER

Partene gjennomførte det nest siste møte om rettelser og tillegg (R&T) til Forsvarssjefens virksomhetsplan. Fra 1. januar heter denne planen Forsvarssjefens plan. Den har en helt annen innretning, blir mer overordnet og mindre konkret i sin form. Hvordan dette vil påvirke oss som organisasjon er usikkert, men informasjons- og drøftingsplikten endres ikke gjennom endring av planmåten, men vi må kanskje tenke nytt.

Denne R&Ten omhandlet i stor grad Hæren og Heimevernet. Mange har hørt om at nå skal man styrke disse og man gjør det gjennom aktive grep. Nedenfor er en kronologisk oppstilling om hvordan oppdrag fra FD blir omsatt i Forsvaret.

Oppdrag fra FD – PET des 2017

Forsvaret fikk i desember 2017 et oppdrag fra Forsvarsdepartementet gjennom en PET (presisering, endring og tillegg til FDs iverksettelsesbrev) om å utarbeide Forsvarets plan for omstilling og styrking av Hæren og Heimevernet.

Følgende operative prioriteringer skulle ivaretas i planen:

- 1) Fortsette grunnmursbyggingen og arbeidet med å redusere klartider
- 2) Tidligst mulig styrking og landmilitær tilstedeværelse i Finnmark

Brigade Nord skulle videreutvikles som en fullmekanisert brigade med tre like mekaniserte manøverbataljoner, med forskjellig oppsetningsgrad. 2. bataljon omorganiseres og videreutvikles til en mekanisert bataljon med en oppsetningsgrad som skal utredes nærmere.

Oppdrag fra FD – PET 10 (mai – 2019)

2. bataljon omorganiseres og videreutvikles til

en mekanisert bataljon, basert på mobiliseringsdisponert personell i løpet av 2021

Start forberedelsene til omorganiseringen av 2. bataljon til en mekanisert bataljon, basert på mobiliseringsdisponert personell.

Oppdrag fra FD – PET 12 (sept – 2019)

2. bataljon omorganiseres og videreutvikles til en mekanisert bataljon, basert på mobiliseringsdisponert personell i løpet av 2021.

Fortsett forberedelsene til omorganiseringen av 2. bataljon til en mekanisert bataljon, basert på mobiliseringsdisponert personell

Oppdrag fra FST til sjef Hæren FSJ VP R&T nr. 2

- Utarbeid en gjennomføringsplan for omorganisering og videreutvikling av 2. bataljon innen 2021 til en mekanisert bataljon, basert på mobiliseringsdisponert personell. Frist: 31.08.19
- Det ble levert 4 ulike handlemåter/gjennomføringsplaner til FST.
- Disse er saksbehandlet og vurdert i FST.
- Hærens plan for 2. bn må fortsatt videreutvikles gjennom oppdragsdialog med FST.
- Oppdragsdialogen fortsetter som en del av resultat- og effektdialogen som vil pågå i perioden frem til uke 50

Veien videre

Så vet vi alle at Forsvarssjefen har fremsendt sitt fagmilitære råd ifh til ny langtidsplan for Forsvaret. Her har han foreslått 4 oppsatte bataljoner i Hæren. Det kan være at Stortinget fatter beslutninger i samsvar med Forsvarssjefens anbefaling. Et godt råd kan jo være at man skynder seg sakte, inntil man har fått vedtaket fra Stortinget sommeren 2020, da slipper man kanskje å bygge ned, noe som kanskje skal opp.

OU-REFERANSEGRUPPEMØTE I NOVEMBER

Partene fikk orientering om status vedlikehold i Forsvaret, med vekt på vedlikeholds-situasjonen i Luftforsvaret. I sommer ble partene enige om hvordan organisasjonene på sentralt og lokalt nivå skulle involveres i prosessen frem til 31. oktober 2019.

Av forskjellige årsaker er prosessen forsinket. De har utarbeidet en paraplyavtale som inneholder mange forskjellige rammeavtaler og den første som nærmer seg ferdig, er den for NH-90.

Denne skal behandles på nivå 2, men det er viktig å forstå at denne rammeavtalen kommer i tillegg til det vedlikeholdet luftforsvaret driver med i dag. Luftforsvaret har betydelige utfordringer i forhold å beholde kritisk kompetanse og har iverksatt tiltak for å bedre situasjonen. Partene er enige om at vi får en oppdatert info i OU-referansegruppemøte 17/12.

MØTE I FHAMU 11. DESEMBER 2019

Årets siste møte har mange og viktige saker på agendaen, her nevnes:

- Revidering av Forsvarets AMU-struktur
- Renhold i Forsvaret (Område 2 – Troms)
- Prosedyre for AMU-behandling av byggesaker i Forsvaret
- Orientering om rapport etter Helge Ingstad ulykken
- Vernebestemmelser for sjøgående personell
- Handlingsplaner:
 - HMS-handlingsplan
 - FHVO-handlingsplan m/budsjett
 - FHAMU-møteplan 2020

BFO mener arbeidet i arbeidsmiljøutvalgene må tillegges enda større vekt enn tidligere. Det er forskjellige mennesker og kompetanse i et AMU, kontra i AMU-saker som behandles etter Hovedavtalen. En annen viktig faktor er at i AMU sitter ledelsen i Forsvaret, ved DIFen eller avdelingen og råd og vedtak som blir behandlet i AMU blir derved forankret hos virksomhetens/DIFens eller Avdelingens ledelse, verneombud og fagforeninger. I så måte fungerer arbeidet i FHAMU godt.

Når det gjelder behandling av saker mellom partene i Hovedavtalen/Tilpasningsavtalen er det ofte en representant fra HR-avdelingen som møter med støtte fra fagpersoner ifh til den enkelte sak. Hvorvidt det er beslutningstakeren som møter eller representant for denne varierer, men som tillitsvalgte merker vi fort når arbeidsgiverrepresentantene ikke har tilstrekkelige fullmakter.

PROSEDYRE FOR TILSETTING AV OR 9 I FORSVARET

Så langt har OR 9 befal blitt tilsatt etter behandling i Gruppe 2-rådet (FSJens råd). I framtiden blir disse tilsatt etter behandling i gruppe 1-råd. Prosedyre for tilsetting av OR 9 og OR 9* endres som følger:

- Saksbehandlingen legges til FPVS, som i samarbeid med berørt DIF, utarbeider forslag til innstilling som grunnlag for behandling i Gruppe 1-råd. FST/HR rådfører seg med FSJ sjefssersjant i prosessen. FST/HR fremmer endelig forslag med innstilling til rådet.
- Tilsettingen behandles i Gruppe 1-råd.
- Sammensetningen av dagens gruppe 1-råd endres ikke.
- Adm.stab i Gruppe 1-råd utvides med en representant fra FPVS ved rådsbehandling av OR 9-stillinger.

Det er viktig at DIF justerer egne karriereråd for å støtte opp om denne prosessen. Nytt navn for rådet blir «FSJ råd for Gruppe 1 og OR 9»

PRESISERING AV UTDANNINGSNIVÅ GOU

I tidligere ordninger for militært tilsatte i enkelte

tilfeller gitt utdanningsnivået GOU for å konkurrere på stillinger i daværende avansements-system, som kun hadde en karrierevei. FPVS har bedt om at de som tidligere har fått godkjent sin kompetanse som GOU-utdanningsnivå for å ha karriere i tidligere ordning for militært ansatte, tilfredsstiller ikke utdanningsnivået i ny ordning.

Innstillende DIF kan i enkelte tilfeller innstille personell som ikke innehar GOU utdanningsnivå til stillinger som krever dette. Dette endrer ikke endret utdanningsnivå.

FPVS anbefaler ovenfor FST/HR at personell som søker stillinger med krav til GOU skal ha gjennomført en av følgende militære utdanninger for å bli vurdert som kvalifisert søker:

- Tidligere ordinær krigsskole (minimum 2-årig)
- Bachelorgrad i militære studier
- Sivil bachelor (180 SP) og tidligere offiserskurs
- Sivil bachelor (180 SP) og tilpasset offisersutdanning på grunnleggende nivå.

Tidligere godkjenning for personell som ikke har gjennomført ovenstående militære utdanning skal ikke legges til grunn ved søknad til Offisers stillinger. Personell som ønskes realkompetansevurdert opp mot kravet til GOU, fremlegges for FSJens råd for behandling. Dette vil kun gjelde opp mot enkeltstillinger.

NB: Skrevet er ikke drøftet og det er langt fra sikkert at dette blir sluttresultatet. Skrevet er arkivert i DocuLive, så det er på sin plass at vi informerer om at vi ikke er enige – enn så lenge.

LØNNSOPPGJØRET

Det er fortsatt stillstand i de lokale lønnsforhandlingene på sentralt nivå. Det er flere viktige spørsmål som må avklares før partene kan gå videre i de lokale forhandlingene, blant annet videre prosess knyttet til hvilke av de variable tillegg som skal være pensjonsgivende. Det er per i dag (22.11) uavklart når partene på sentralt nivå igjen kan møtes for å fortsette forhandlingene.

BFO og de øvrige organisasjonene venter nå på et nytt initiativ fra Forsvarsstaben.

Ingen formelle prosesser rundt HTA 2.5.1 lokal lønn i DIF, herunder forberedende møte kan starte før forhandlingene sentralt er endelig gjennomført. Uavhengig av når prosessen og de lokale forhandlingene er ferdigstilt vil virkingsdato på lokal lønn være 1. juli 2019.

For mange av våre medlemmer vil det innebære en god etterbetaling når oppgjøret er ferdig forhandlet.

PÅGÅENDE REFORHANDLINGER AV AVTALER:

BFO og øvrige parter er i gang med reforhandling av ATF. Foreløpig gjennomføres det arbeidsmøter for å kartlegge hvilke hovedtema

som det skal jobbes videre med, før oppstart av de formelle forhandlingene.

Dagens avtale har i all hovedsak vært gjeldende fra 1. april 2013. Partene reforhandlet avtalen med marginale endringer i 2016. Her fikk vi blant annet på plass døgnbasert øving i helg og et kronetillegg for NATO avdelinger i Norge. Etter syv års virketid ser BFO nå et generelt behov for å se på flere elementer i ATF med sikte på å utvikle avtalen ytterligere til det beste for våre medlemmer.

Blant de elementene BFO vil se spesielt på er vernet i avtalen. Tilbakemeldinger fra våre medlemmer tyder på at et betydelig press i den daglige jobbsituasjonen, forhold som blant annet er godt dokumentert gjennom ulike belastningsundersøkelser i den enkelte DIF. I tillegg vil det være viktig for BFO å vurdere ytterligere tilpasninger, spesielt i forhold til Sjøforsvarets og Luftforsvarets særegne aktiviteter. Forutsigbarhet og evne til planlegging av aktivitet vil være sentrale forhold her.

Et annet hovedtema for BFO i en kommende reforhandling vil også være hvordan pågående prosess om en ny avtale om pensjonsgivende variable tillegg skal innarbeides i en reforhandlet ATF. Her er det avgjørende å få på

plass en avtale så snart som mulig, og som må sees i sammenheng med ny pensjonsordning som trer i kraft allerede fra 1. januar 2020.

Proessen knyttet til pensjonsgivende variable tillegg vil, slik BFO ser det, være av avgjørende betydning for om Forsvaret fortsatt skal klare å rekruttere å beholde militært personell i fremtidens Forsvar.

I tillegg har BFO mange andre tema på dagsorden til de kommende forhandlinger, blant annet nivådannende utdanning, beredskap og krisehåndtering og Arbeidstid generelt i inn- og utland. For spørsmål om reforhandlingene ta kontakt med Lars Omberg eller Grethe Bergersen.

NATO AVTALEN

Partene har gjennomført et oppstartsmøte og avklart en videre tidsplan og fokusområder. De formelle forhandlingene vil tentativt starte oppi begynnelsen av desember. BFO vil ha et generelt fokus på videreutvikling av avtalen basert på tilbakemeldinger fra våre medlemmer i PE tjeneste.

INTOPS AVTALEN

Partene har startet opp forhandlingene og det

er utvekslet krav og tilbud. BFO har fokus på en generell utvikling av avtalen. I tillegg er det slutført to ulike arbeidsgrupper om forberedende tjeneste og lønnsvilkår som vil være et viktig underlag i de pågående forhandlingene.

FORELDELSE AV SAKER

I kjølvannet av NAV-skandalen har BFO fått mange henvendelser om forhold som rammes av foreldelseslovens § 2, her står det: «Den alminnelige foreldelsesfristen er 3 år»

Hovedregelen i norsk rett er at foreldelsesfristen regnes fra den dag fordringshaverne tidligst kunne kreve å få oppfyllelse. I praksis vil dette normalt innebære at foreldelsesfristen regnes fra det tidspunkt for fordringens forfall. Det vil si for lønn og pensjon, hver månedlig utbetaling av lønn (12) eller pensjon (20).

Vi har fått en del saker som viser til feil i grunnlaget, som igjen har ført til feil utbetaling på et tidligere tidspunkt. Vi ber medlemmene være påpasselig med å følge opp kontrollplikten ifh til lønns slippen.

Forhandlingsutvalget i BFO ønsker dere alle en riktig god jul og et utviklende og spennende godt nytt år!

LEDER BFO BESØKTE ØRLANDET KAMPFLYBASE

Leder BFO Jens Jahren besøkte onsdag 13 og torsdag 14 november Ørlandet kampflybase. Med seg i følget hadde han HTV luft Lars Anthonsen og HTV FOH Hans Petter Myrseth. Besøket startet med en felles orientering, der de fremmøtte fikk et innblikk i hvordan BFO jobber, kort info om FMR, status lokal lønn og ikke minst status innenfor pensjon og særalder. Etter denne orienteringen besøkte BFO delegasjonen Luftvern bataljonen. Her ble det også gjennomført en uformell samling hvor bataljonens personell fikk anledning til å stille spørsmål om saker de var opptatt av.

Dag 2 startet med et eget møte med sjef 132 LV Oberst Øivind Gunnerud. Deretter ble det avholdt et besøk til Baseforsvarsavdelingen. Her ble det gitt en god orientering om avdelingen, samt ulike utfordringer som påvirker den daglige virksomheten. Dagen ble avsluttet med en omfattende runde og orientering på F-35 området. Dette innebar vedlikeholds hangaren, TTT skvadronen, 332 skvadronen, samt en runde i F-35 simulatoren. Leder BFO var tydelig på at dette hadde vært et særdeles innholdsrikt besøk, som hadde gitt han en god situasjonsforståelse på hvordan hverdagen betoner seg for personellet på kampflybasen. I tillegg var Jahren klar på at han hadde fått en unik innføring i vårt nye 5. generasjons luftforsvar, F-35.

Hans Petter Myrseth
BFO FRITV

BFO TIL STEDE PÅ ØRLAND!

BFO har siste måneden foretatt en rekke besøk på Ørland. Vi har valgt å dra ut til de enkelte avdelinger slik at vi har besøkt F35 organisasjonen, baseforsvars skvadronen, BFTS, Luftvern og Sjef 132LV, Oberst Øyvind Gunnerud.

Vi har hatt interessante samtaler med sjef 132LV, ansatte og BFO medlemmer generelt. Vi hadde en pizza aften med forsikrings-brief og orientering om aktuelle saker og BFO stand flere dager til lunsj og middag.

Besøkene våre har blitt utrolig bra lagt til rette av våre lokaltillitsvalgte på Ørland, Roy Johansen, Andreas Meyer Erikstad og Bjørn Olav Ramberg. Deltakere på besøkene våre har vært HTV Luft Lars Anthonsen, vara HTV Luft Johnny Knutsen og Lars Erik Jamtli. Siste runden med besøk var også BFO leder Jans Jahren og HTV FOH Hans Petter Myrseth med.

På bildet fra ett av besøkene ser vi fra høyre Lokalforeningsleder Bjørn Olav Ramberg, HTV Luft Lars Anthonsen og vara HTV Luft Johnny Knutsen ifm med lunsjstand i messa.

Lars Erik Jamtli

BFO

HTV BFO Forsvarets Fellestjenester

Kunnskap er makt!

REISETID OG ARBEIDSTID – NY DOM

For andre gang på litt over et år har en dom slått fast at reisetid skal regnes som arbeidstid. Hvis dommen blir stående, vil den også få konsekvenser for ansatte i Forsvaret.

Serviceteknikere i Coca-Cola får i en ny dom i lagmannsretten medhold i at reisetiden til første kunde og hjem etter arbeidstid er arbeidstid etter arbeidsmiljøloven. Selv om reisetiden blir fastslått til å være arbeidstid kom lagmannsretten under tvil til at arbeidstakere ikke hadde krav på lønn for arbeidstiden.

REISETID SOM ARBEIDSTID

I dommen legger lagmannsretten til grunn at arbeidsmiljølovens definisjon av arbeidstid (§10-1) skal tolkes på samme måte som EU's direktiv om arbeidstid. Ved vurderingen av om serviceteknikernes reisetid er arbeidstid tar domstolen utgangspunkt i Høyesterettsdommen fra 2018. Her ble reisetiden til en polititjenestemann som utførte oppdrag ved et annet lensmannskontor enn sitt faste arbeidssted konkludert til å være arbeidstid. Det er tre forhold som i hovedsak legges til grunn:

- Om arbeidstaker utfører sine arbeidsoppgaver eller plikter i arbeidsforholdet
- Om arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiver
- Om arbeidstaker arbeider

Lagmannsretten svarer ja på disse tre spørsmål og fastholder at reisetiden til de saken angår er arbeidstid. I dommen står det blant annet;

«..... er transport av teknikeren selv, verktøy og deler til første kunde og hjem etter siste kunde en helt nødvendig forutsetning for utførelsen av arbeidet hos kundene.»

«..... serviceteknikernes nødvendige reise fra hjemmet til første kunde og fra siste kunde og til hjemmet, er en integrert del av hans arbeid.»

«Etter lagmannsrettens syn medfører restriksjonene på serviceteknikernes handlefrihet i reisetiden fra hjemmet til første kunde og fra siste kunde til hjemmet, at de i denne perioden ikke kan «fritt og uavbrutt beskjeftige seg med egne interesser.....»

KOMPENSASJON FOR REISETIDEN

I dommen vises det til at hverken arbeidsmiljøloven § 10-1 eller EUs arbeidstidsdirektiv har regler om lønn eller annen godtgjørelse for arbeidstid. Om serviceteknikerne har rett på lønn for reisetiden må dermed måtte løses ut fra tariffavtale eller deres individuelle arbeidsavtale.

Lagmannsretten gjør her en konkret vurdering ut fra den aktuelle tariffavtalen og arbeidsavtalene og konkluderer under tvil med at det ikke er avtalt noen kompensasjon for den delen av reisetiden som ligger før kl. 0800 og etter kl. 1600.

DOMMENS KONSEKVENSER

Denne dommen gjelder arbeidstakere som ikke har fast arbeidssted, men som reiser hjemmefra til kunde eller oppdragssted. Foreløpig er det ikke avklart om dommen blir anket.

Hvis den ikke blir anket vil den med sikkerhet få betydning utover denne konkrete saken. I tillegg tilsier lagmannsrettens generelle vurderinger om reisetid - og hva som skal til for at denne skal vurderes som arbeidstid, at dommen vil kunne få betydning for andre arbeidstakere som har ulike reiser i sitt arbeidsforhold. Her vet vi med sikkerhet at også ulike avdelinger og ansatte i Forsvaret vil bli kunne bli berørt. BFO vil følge utviklingen i disse sakene nøye med tanke på Forsvarets forvaltning av de samme forhold.

Lars Omberg

Forhandlingsleder BFO

HØY AKTIVITET OG POSITIV UTVIKLING FOR BFO SOLA

BFO Sola har godt engasjement og oppmøte på sine aktiviteter. Sist jul ble det gjennomført en jule/adventskalender, der det ble trukket ut en vinner for hver dag f.o.m. den 1 des t.o.m. 24 des. Dette ble opplevd som ett positivt tiltak.

Den 6. mars 2019 ble det gjennomført et skattemøte hvor det deltok 20 personer, her kom en av deltagerne fra KNM HH. Skattemøte var annonsert også ved JWC, Madla og Vatneleiren. Her ble det servert pizza og mineralvann.

Den 16. oktober ble det gjennomført Vinsmakingskurs, der det var 26 deltagere inklusivt foredragsholder, hvorav 4 deltagere ikke var BFO medlem. 6 medlemmer hadde partner med seg. Kurset ble holdt av Dag Ola Lien, BFO medlem og tjenestegjørende ved LSKS. Deltageren fikk også servert pizza. En stor takk til en engasjert og Dag Ola som presenterte opplegget på en pedagogisk utmerket måte.

Den 18. oktober ble det gjennomført refleksens dag, der det ble delt ut refleksbånd, samt boller og kaffe til medarbeidere som passerte inn hovedport i perioden 06:45 til 08:00.

Årsmøtet ble av holdt den 6. november, og her møtte det 17 personer opp. Det ble servert Pizza og mineralvann.

Følgende styre ble valgt:

Navn	Rolle
Jacob Are Opdal	Leder
Sigvald Remøy	Styremedlem
Stefan Blanckear	Styremedlem
Andreas Henriksen	Styremedlem
Ole Bitnes	Vara styremedlem
Svein Inge Bang	Vara styremedlem
Oddgeir Nese	Vara styremedlem

Under årsmøte hadde vi også besøk av BFOs Lars Erik Jamtli og Per Ivar Haugen. Disse holdt etter selve årsmøtet en orientering om OMT, FMR og status lokal lønn og status på ATF. En stor takk til disse to for et glimrende bidrag. Det vil ut resten av året bli gjennomført jule/adventskalender 1-24. des i år som i fjor, samt en omvisning på JWC den 12 nov av BFO Jåtta. BFO Sola teller i dag 58 medlemmer, hvorav en på pensjonistvilkår.

Jacob Are Opdal

AKTUELL TARIFF - LØNNSOPPGJØRET

Det er fortsatt stillstand i de lokale lønnsforhandlingene på sentralt nivå.

Det er flere viktige spørsmål som må avklares før partene kan gå videre i de lokale forhandlingene, blant annet videre prosess knyttet til hvilke av de variable tillegg som skal være pensjonsgivende. Det er per i dag (22.11) uavklart når partene på sentralt nivå igjen kan møtes for å fortsette forhandlingene. BFO og de øvrige organisasjonene venter nå på et nytt initiativ fra Forsvarsstaben.

Ingen formelle prosesser rundt HTA 2.5.1 lokal lønn i DIF, herunder forberedende møte kan starte før forhandlingene sentralt er endelig gjennomført. Uavhengig av når prosessen og de lokale forhandlingene er ferdigstilt vil virkningsdato på lokal lønn være 1. juli 2019. For mange av våre medlemmer vil det innebære en god etterbetaling når oppgjøret er ferdig forhandlet.

Følg med på www.bfo.no for oppdatert informasjon.

PÅGÅENDE REFORHANDLINGER AV AVTALER:

BFO og øvrige parter er i gang med reforhandling av ATF. Foreløpig gjennomføres det arbeidsmøter for å kartlegge hvilke hovedtema som det skal jobbes videre med, før oppstart av de formelle forhandlingene. Dagens avtale har i all hovedsak vært gjeldende fra 1. april 2013. Partene reforhandlet avtalen med marginale endringer i 2016. Her fikk vi blant annet på plass døgnbasert øving i helg og et kronetillegg for NATO avdelinger i Norge.

Etter syv års virketid ser BFO nå et generelt behov for å se på flere elementer i ATF med sikte på å utvikle avtalen ytterligere til det beste for våre medlemmer. Blant de elementene BFO vil se spesielt på er vernet i avtalen. Tilbakemeldinger fra våre medlemmer tyder på at et betydelig press i den daglige jobbsituasjonen, forhold som blant annet er godt dokumentert gjennom ulike belastningsundersøkelser i den enkelte DIF. I tillegg vil det være viktig for BFO å vurdere ytterligere tilpasninger, spesielt i forhold til Sjøforsvarets og Luftforsvarets særegne aktiviteter. Forutsigbarhet og evne til planlegging av aktivitet vil være sentrale forhold her.

Et annet hovedtema for BFO i en kommende reforhandling vil også være hvordan pågående prosess om en ny avtale om pensjonsgivende variable tillegg skal innarbeides i en reforhandlet ATF. Her er det avgjørende å få på plass en avtale så snart som mulig, og som må sees i sammenheng med ny pensjonsordning som trer i kraft allerede fra 1. januar 2020. Prosessen knyttet til pensjonsgivende variable tillegg vil, slik BFO ser det, være av avgjørende betydning for om Forsvaret fortsatt skal klare å rekruttere å beholde militært personell i fremtidens Forsvar.

I tillegg har BFO mange andre tema på dagsorden til de kommende forhandlinger, blant annet nivådannende utdanning, beredskap og krisehåndtering og arbeidstid generelt i inn- og utland.

For spørsmål om reforhandlingene ta kontakt med Lars Omberg eller Grethe Bergersen.

NATO AVTALEN

Partene har gjennomført et oppstartsmøte og avklart en videre tidsplan og fokusområder.

De formelle forhandlingene vil tentativt starte opp i begynnelsen av desember. BFO vil ha et generelt fokus på videreutvikling av avtalen basert på tilbakemeldinger fra våre medlemmer i PE tjeneste.

INTOPS AVTALEN

Partene har startet opp forhandlingene og det er utvekslet krav og tilbud. BFO har fokus på en generell utvikling av avtalen. I tillegg er det sluttført to ulike arbeidsgrupper om forberedende tjeneste og lønns-vilkår som vil være et viktig underlag i de pågående forhandlingene.

Lars Omberg

Forhandlingsleder BFO

VALGKOMITÉENS ARBEID FREM MOT KONGRESSEN

Det nærmer seg BFOs 11. ordinære Kongress, og Valgkomiteen er i gang med sitt arbeide med å fremskaffe kandidater til de posisjoner som er på valg.

Valgkomiteen ble oppnevnt av hovedstyret i februar i år og det har blitt gjennomført suppleringsvalg til hovedstyret to ganger siden da. Dette skyldes at personer har sluttet i Forsvaret.

Komiteen består av tre hovedmedlemmer, en fra hver forsvarsgren samt personlig varamedlem til disse. «BFO-demokratiet» fungerer på den måten at regionstyrene, lokalforeningene og enkeltmedlemmene sender inn forslag på kandidater til vervene i BFO til Valgkomiteen.

Valgkomiteen vil så etter en grundig prosess, inklusive intervjuer av aktuelle kandidater, innstille kandidater til de valg som skal foretas av Kongressen.

Valgkomiteen skal finne kandidater til: Leder, nestleder, Hovedstyre, revisor og protokollkomite.

Tiden går fort mot kongress. Nå er det viktig at du sender inn forslag på kandidater, eller sier din mening til Valgkomiteen. Dette er en viktig del av de demokratiske prosesser i BFO.

Valgkomiteen består av:

Tore Kvalvik FD (Hær)

Stig Tore Paulsen CYFOR CCR (vara Hær)

Laila Kvammen Lie, LST (Luft)

Frøydis Grindstein, CYFOR CCR (Leder/vara Luft)

Per Ivar Haugen, Kystvakten (Sjø)

Lill Therese Tesdal, NSS (vara Sjø)

E-post:

tok@fd.dep.no

stipaulsen@cyfor.mil.no

lklie@mil.no

froydis.grindstein@noble.mil.no

perivarhaugen@gmail.com

ltesdal@mil.no

ÅRSMØTE BFO LOKALFORENING KJELLER

Den 24 oktober ble det gjennomført årsmøte for BFOs lokalforening på Kjeller, med nestleder Rune Rudberg som gjest og foredragsholder.

Først ble det gjennomført en stand i messa med informasjon til nye og gamle medlemmer, med litt BFO artikler for å komme vinteren sikrere i møte. Mange kjente dukket opp, og spesielt Rune Rudberg virket å kjenne hele basen på fornavn.

Deretter ble det avholdt årsmøte i auditoriet med lokalforeningsleder Terje Methi som ordstyrer. Årsberetningen ble gjennomgått, og det siste året har det blant annet

blitt arrangert temakveld med pensjonsbrief, grilling, pizza & kino kveld og flere stander i messa av lokalstyret. Jegerprøvekurs har også blitt planlagt, men dette vil ikke bli gjennomført før senere i år. Nytt lokalforeningsstyre ble valgt. Her ble leder, sekretær og et varamedlem gjenvalgt, mens styret fikk ny nestleder og et nytt varamedlem. Med det nye styret er nå både FMA Luftkapasiteter, FMA IKT og FLO representert i lokalstyret. Etter årsmøte ble det etterhvert klart for et foredrag med ting i vinden av BFOs nestleder Rune Rudberg. OMT og lokal lønn var to av temaene som det ble snakket om, og spesielt førstnevnte vekket mye engasjement. Det ble også foreslått å arrangere egen temakveld rundt OMT, og dette er noe lokalstyret nå

vurderer å arrangere.

BFO lokalstyre Kjeller ønsker å takke Rune Rudberg for godt arrangement og en knakende flott brief, og går et nytt tillitsvalgår i møte med godt mot.

Ole Alexander Bakker
BFO Kjeller

ER DET «MØKKETE» RUNDT DEG?

BFO har over lengre tid mottatt tilbakemeldinger på manglende renhold i kontorbygg, spisemesser, kvarter og fellesarealer. Leietakere opplever at kvarter ikke har blitt vasket på flere uker, verneombud har stengt spisemesser og fellesområder med de konsekvenser dette får.

Det siste som nå har dukket opp er at FLO/Ren har gått til anskaffelse av renholdsutstyr og plassert ut på flere lokasjoner i Nord-Norge, slik at leietakerne kan vaske selv. Dette uten at Forsvarsbygg, Forsvaret eller organisasjonene har vært involvert i prosessen i forkant. Dette har BFO klart meddelt at ikke er akseptabelt. Renholdstjenesten er en profesjon og skal utføres av kvalifisert personell med riktig utstyr, ikke av deg som leietaker. Feil utført renhold, eller slik vi ser nå, ikke utført renhold medfører også større slitasje på bygningsmassen som igjen medfører større vedlikeholdsbehov og det vet vi jo at allerede er mangelfullt.

BFO presser nå på de involverte aktørene knyttet til renhold, og saken blir også løftet til FHAMU. BFO vil følge opp saken ovenfor de implisert partene videre.

Til deg som leietaker så oppfordrer vi til at du rapporterer inn avvik til florenhold@mil.no fortløpende. Dette gjelder ikke bare i forhold til kvarter, men også kontor og fellesområder

Nei! Renhold inngår ikke i leieprisen du betaler for ditt kvarter. Renholdet blir betalt av din DIF og du kan ikke kreve refusjon for noe du ikke betaler for. Dette er det din DIF som må gjøre, men det kan de kun gjøre hvis du melder inn manglende renhold.

Grethe Bergersen

Forhandlingsleder BFO

Business vector created by jemastock, www.freepik.com

Amerikansk Abrams stridsvogn på
skarpskytingsøvelse Iron Spear i Latvia.
Foto Ole Sverre Haugli

OFFISERSBLADET

BFO ÅRSMØTE HAAKONSVERN LOKALFORENING

Torsdag 3. oktober avholdt Lokalforening Haakonsvern sitt årsmøte med 30 stemmeberettigede medlemmer. Leder Jostein Helle loste oss gjennom årsberetningen. Valgkomitéens innstilling ble støttet av årsmøtet og Jostein ble dermed gjenvalgt som Leder. Flere av styrets medlemmer ble også gjenvalgt og styret består nå av: Leonardo Rivas, Finn A. Jacobsen, Kristine K Storesund, Patrica B. Kristoffersen, Kristian Bjelland, Daniel Opheim, Aurora Kildal og Christian Carstensen, med Lill Therese Tesdal og Anders Butz som varamedlemmer. Etter det formelle var overstått, ble det gjennomført medlemsmøte der Jens Jahren informerte om dagsaktuelle saker og svarte på spørsmål fra engasjerte medlemmer.

Per Ivar Haugen
Frikjøpt tillitsvalgt BFO

BFOS ÅRSMØTE PÅ RYGGE

Årsmøte BFO Rygge ble holdt 21 november 2019.

Det kom rundt 20 medlemmer på årsmøtet der Lars Erik Jamtli holdt forsikringsbrief og Ragnar Dahl holdt brief om tariff og pensjon. Han viste også frem BFOs nye pensjonskalkulator. BFO Rygge ved avtroppende leder Per Ivar Fjelberg serverte kaffe og wienerbrød til deltakerne, og det ble foretatt loddtrekning om to gevinster blant de fremmøtte. Som ny leder av BFO lokalforening Rygge ble Erik Warberg valgt. I forbindelse med lunsjen på Rygge hadde BFO for øvrig stand i messa.

Lars Erik Jamtli
BFO

Kunnskap er makt!

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmsaug		990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Kommunikasjonsrådgiver	Mariell Halstensen		938 04 855		mariell.halstensen@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		tore.halvorsen@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Sør-Norge	Per Ivar Haugen			934 59 898		per.haugen@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
	Lars Erik Jamtli			922 27 058		lars.jamtli@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes			930 53 744		tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Anthonsen			909 99 595		lars.anthonsen@bfo.no
HTV Luft, vara	Johnny Knutsen			481 67 476		johnny.knutsen@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no
HTV Heimevernet	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no

REGIONSTYREMØTE I BRUSSEL

Regionstyremøte for lokalforeningene i BFO Vest ble i disse dager avholdt i Brussel. Hensikten med å avholde møte i Brussel var utenom det sosiale, å få et innblikk i den militærpolitiske virksomheten i Europas hovedstad. Et "element" fra BFO UNG ble i den forbindelse samlet for å delta. Vi utgjorde omlag halvparten av reisefølge og fikk ta del i verdifull relasjon- og nettverksbygging, kompetanseheving, og regionstyre-arbeid. De aller fleste tjenestesteder fra Kristiansand til Stavanger var representert og alle fikk et større innblikk i hvilken hverdag som møter oss unge rundt om. Videre fikk vi innblikk i Den norske militærmisjonen i Brussel, hvilket var både lærerikt og spennende med tanke på videre karriere. Så til det viktigste, vi fikk alle et personlig forhold til hverandre, hvilket er uvurderlig både i det sivile og militære liv. BFO UNG er verken et styre eller en fast gruppe, vi er alle under 28 og jeg kan på det sterkeste anbefale deg å engasjere deg; da du vil oppleve at mange dører åpner seg!

Carl Hermann Corneliussen
Leder for KAFO Lokalstyre Sjøkrigsskolen

HEI ALLE MEDLEMMER!

Mitt navn er Tova Maalen. Jeg går tredjeåret på Cyberingeniørskolen (CIS) og er nyvalgt leder for KAFO landsstyret. CIS ble valgt inn i KAFO landsstyret på landskonferansen for ett år siden, og vi er derfor veldig fornøyd med at vi har fått tillit til å tre inn i et lederverv allerede. Dette blir spennende!

I begynnelsen av Oktober i år ble landskonferansen arrangert igjen, sammen med ungkonferansen for de under 28. Vi var samlet under mange av helgens begivenheter, mens noe gikk hver for seg. Landskonferansen er alltid en fantastisk mulighet til å bygge nettverk og bli kjent med de man kanskje engang i fremtiden skal jobbe side om side med.

Styret har allerede hatt sitt første møte. Der fikk vi lagt et godt grunnlag for arbeidet vi skal gjøre det kommende året. Hele styret oppleves som engasjerte og villige til å legge inn et godt arbeid på vegne av alle kadettene.

Jeg vil avslutte med å hilse til den nye FHS sjefen, Henning Franzen. Han har allerede tatt seg tid til å besøke alle skolene. Han har lovet å være synlig på alle skolene og vi gleder oss til å bli bedre kjent med han. Vi håper han ønsker å legge til rette og gjøre det beste for oss kadettene. Lykke til i ny stilling.

Tova Maalen
Leder KAFO

VETERANKALENDER 2020

Veterankalender 2020

1940 - 1945

JUBILEUMSUTGAVE

***Frigjørings & Jubileumsutgaven er dedikert alle dem
som kjempet for Norges frihet***

Veterankalenderen utgis hvert år som en honnør og støtte til de ca. 100 000 veteraner som har deltatt i internasjonale operasjoner rundt om i verden og til dagens aktivt tjenestegjørende.

**Overskuddet av salget går til veteraner og deres
pårørende som trenger hjelp i Norge.**

Veterankalenderen er laget av veteraner og stadig tjenestegjørende i alle ledd og utgis av «Veteraner hjelper Veteraner»

I salg nå kr 250,- (eks. frakt)

Bestill her:

www.veterankalender.no

Pensjon

- vi er i en vente og se situasjon

Forhandlinger om ny særalderspensjon er utsatt til 31.januar 2020. Bakgrunnen for dette er mange, men det er hevet over tvil at det er stor avstand mellom partene. NAV-skandalen gjorde ikke situasjonen særlig enklere for statsråden. Det var full enighet om utsettelsen. En utsettelse skaper uansett en usikkerhet ifh til at alle som er født i 1964 og senere skal over på påslagsordningen. I tillegg vil vi omtale lokalt lønnsoppgjør i Forsvaret, forhandlinger om pensjonsgivende variable tillegg og konsekvenser av dette. Vi leverer grunnlaget for en pensjonskalkulator innen 3.desember.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

YS har hatt fokus på særalderspensjon og pågående forhandlinger. Vi har fått mange henvendelser ifh til hva som nå skjer ifh til ny pensjonsreform. Alle født i 1963 fikk jo en videreført brutto ordning (garantert 66 % før levealdersjustering). De langsiktige virkningene skulle fastsettes gjennom forhandlingene, som skulle vært ferdig 1.november i år. Ingen av de som er født i 1963 vil merke utsettelsen av forhandlingene til 31.januar 2020, da virkningen først disse først inntreffer om 7 år (ved 67 år).

Alle som er født i 1964 og senere vil få en oppsatt tjenstepensjon fra 31.desember 2019. Vi vet ikke om partene velger å utsette omgjøringen til man har ferdig et forhandlings-resultat. Det hadde vært ønskelig, dersom vi ikke blir ferdig med lokale lønnsforhandlinger i Forsvaret før 31.desember 2019.

Lokale lønnsforhandlinger i Forsvaret pågår, men er i skrivende stund i en vente og se situasjon. Mye avhenger i om vi klarer å komme frem til en prosessavtale om pensjonsgivende variable tillegg av tillegg i arbeidstidsbestemmelsene i Forsvaret (ATF).

Innen 4 desember har vi levert fra oss grunnlaget for BFOs nye pensjonskalkulator. Denne skal inn som app i bfo.no raskest mulig etter at vi har levert fra oss produktet til kommunikasjonsavdelingen.

MEDLEMSFORDEL

Ring oss eller send inn en problemstilling via bfo.no eventuelt til post@bfo.no

FORHANDLINGENE OM SÆRALDERSPENSJON ER UTSATT

Det var for kort tid og stor avstand mellom partene til at man klarte å komme frem til enighet om en ny ordning for de yrkesgruppene som er omfattet av en særaldersgrense. Partene er enige om at fristen for å bli enige er utsatt til 31.januar 2020.

Om lag én av fire offentlig ansatte har særaldersgrenser. Mens den ordinære aldersgrensen for å gå av med pensjon er 70 år, har personer i stillinger med særaldersgrenser plikt til å gå av ved enten 65 år, 63 år eller 60 år.

AVTALEN FRA 3.MARS 2018

Det er avtalen fra 3.mars 2018 punkt 10 som legges til grunn for forhandlingene, her står det:

«Dette punktet gjelder alderspensjon til personer med aldersgrenser 60, 63 eller 65 år. Samfunnsmessige hensyn knyttet til sikkerhet og belastning tilsier at det også i fremtiden vil være behov for at stillinger i offentlig sektor skal ha særaldersgrense. Personer som forlater arbeidslivet tidlig på grunn av særaldersgrenser skal ikke komme urimelig ut sammenlignet med andre grupper. De som har særaldersgrenser etter dagens regler, skal sikres nødvendig forutsigbarhet».

Aldersgrenser

«Pensjonsavtalen regulerer ikke hvilke stillinger som i fremtiden skal ha særaldersgrense eller hvilke aldersgrenser som skal gjelde. Dette må avklares i en senere prosess. Dersom det skjer endringer i aldersgrensen, skal personer som på det tidspunktet er ansatt i en stilling med særaldersgrense og som har ti eller færre år igjen til den tidligere aldersgrensen, beholde de ordninger som da gjelder».

Personer født før 1963

«Arbeidstakere i stillinger med særaldersgrense som er født før 1963, beholder dagens regler, dvs. særaldersgrensen og retten til særalderspensjon frem til 67 år.

Tilpasninger for personer født i 1963 eller senere. Regelverket for personer med særaldersgrenser som er født i 1963 eller senere må tilpasses påslagsmodellen.»

Dette punktet i avtalen ble omformulert gjennom egen avtale 15.desember 2018, slik at de som er født i 1963 fortsetter med dagens ordning frem til de fyller 67 år. Hva som skjer fra fylte 67 år er en del av forhandlingene som vil skje over nyttår.

Dette var nødvendig for å sikre de som er født i 1963 og som ønsket å bruke 85-års regelen for å gå av ved fylte 57 år i 2020. Det var ikke tid nok til at Stortinget kan vedta ny ordning innen 1.januar 2020. Tidligste tidspunkt for at dette kan skje er sommeren 2020. Deretter trenger pensjonskassene tid til å utarbeide/etablere nytt verktøy for å ivareta nytt system.

10 år eller færre år igjen fra 1.1.2020

«Personer som 1.1.2020 har ti eller færre år til særaldersgrensen, skal sikres ordninger som gjør at de ikke kommer dårligere ut enn hvis dagens regler, inkl. 85-årsregelen, videreføres».

10 år eller mer igjen fra 1.1.2020

«Personer som har mer enn ti år til særaldersgrensen skal ha regler som sikrer

pensjonsnivået og ikke innebærer økte kostnader sammenlignet med dagens regler. Mulige tilpasninger kan for eksempel være en forhøyet opptjeningssats, videreføring i bruttoordningen med mer. Ulike årskull og ulike aldersgrenser kan ha ulike regler».

Annen tekst i punkt 10

«Partene skal på dette grunnlaget, snarest etter inngåelsen av denne avtalen, utrede og avtale løsninger for personer som har særaldersgrense og opptjening i påslagsmodellen.

Løsningene skal kunne virke fra 2020. Partene er enige om at dette arbeidet ikke gir føringer for det senere arbeidet med å vurdere hvilke stillinger som i fremtiden skal ha særaldersgrense, jf. avsnittet om aldersgrenser over».

Ovenstående er grunnlaget for pågående forhandlinger.

FORHANDLINGER OM PENSJONSGIVENDE TILLEGG

I dag så har forsvaret den desidert dårligste pensjonsavtalen i offentlig sektor og det har vi hatt i mange år. Det er først i senere år vi har tilegnet oss nok kunnskap til å fremme kravet, et krav som først ble relevant da partene i Hoved tariffoppgjøret gjorde endringer i vedlegg 5 (fjernet tak og gulv, hhv kr 6 000.- og kr 66 000.- dvs nå er det ingen begrensning på hvor mye som kan være pensjongivende. Enn så lenge er vi ikke enige med Forsvarssjefen, men han gir noen signaler som gir grunn til betinget optimisme. Vår tilnærming her er at det som omfatter vakt, øving, seiling skal være pensjongivende.

PENSJON I INTERNASJONAL TJENESTE 2006-2012

I Offisersbladet nr. 1/2018 beskrev vi hvordan personell som var ute i intops i perioden juni 2006 til de som reiste ut før 1.juli 2012 fikk sin pensjon beregnet. De beregninger SPK foretar, kan i noen tilfeller medføre at pensjonsgrunnlaget går ned. *Det er i de situasjonene hvor oppjustert pensjonsgrunnlag sammenliknet med sluttlønn er omtrent den samme – her må den enkelte sjekke ut med SPK eller BFO.*

SPK endret sin praktisering av reglene i pensjonslovens § 15 med virkning for de som reiste ut etter 1.juli 2012, dvs du må ha hatt pensjonsgrunnlaget i den midlertidige stillingen i minst 2 år for å få det som pensjonsgrunnlag.

SPK beregner alderspensjonen etter sluttlønnsprinsippet, om du har hatt tidligere høyere lønn i 2 år eller mer, blir pensjonen høyere enn om den kun var beregnet på sluttlønn.

SPK gjør tre operasjoner når de beregner pensjonen din:

- 1) De sjekker om du tidligere har hatt høyere lønnet stilling enn dagens sluttlønn i mer enn to år sammenhengene. (I perioden juni 2006 og for de som reiste ut før 1/7 2012 holdt det med en måned, som ble ganget med 12 mnd)
- 2) Dersom du tidligere har hatt høyere enn sluttlønnen, G-regulerer SPK den høyere lønnen opp til dagens nivå
- 3) Deretter vekter vi den oppregulerte lønnen og sluttlønnen mot opptjeningen.

EKSEMPEL PÅ PENSJONSBEREGNING INTOPS

En offiser dro til Afghanistan 1/9-2009 og kom hjem igjen 31/12-2009. Han hadde en 100 % stilling og vil fratre med alderspensjon fra 30/9-2019. Hans første lønn i Forsvaret i september 1985, han var født i 1959.

Da han var i Afghanistan hadde han lønnstrinn 63 pluss pensjongivende tillegg på eks kr 23 083 pr mnd. Lønnstrinn 63 utgjorde pr 1/5-2009 kr 490 400.- Fra 1/1-2010 frem til 30/9-2019 har han en 100 % stilling i lønnstrinn 73. Lønnstrinn 73 utgjør i dag kr 679 000.- Han har til sammen 34 års opptjeningstid i SPK. Frem til 31/12-2009 hadde han 25 års opptjening.

Har offiseren hatt nedgang i lønn og om ja, hvordan beregner SPK pensjonen?

Først beregner SPK lønnen fra 2009 ved å ta ltr kr 490 400.- pluss det pensjongivende tillegget pr mnd ganger 12, dvs kr 276 999.- Faktisk lønn i 2009 blir kr 767 399.-

Nærmeste lønnstrinn nedad i dag er ltr 78 = kr 765 100.- Dagens lønnstrinn 82 = kr 860 300.-

Lønnjusteringen blir: Lønn i dag delt på lønnstrinn i 2009 = kr 860 300.-/765 100.- = 1.1244

Faktisk lønn justeres opp med kr 767 399 x 1.1244 = 862 885.- SPK kan da fastsette at det faktisk er en reell nedgang i lønn.

Dersom hans sluttlønnstrinn hadde vært 83, som utgjør kr 883 100.- ville han ikke ha gått ned i lønn og beregning nedenfor vil ikke bli gjennomført. I dette eksemplet kunne vedkommende ha gått ned i pensjonsgrunnlag fra kr 989 378.- (nedenfor) til kr 679 000.- som var hans sluttlønn ref orange blokk. Her ser vi at ett lønnstrinn kan utgjøre flere hundre tusen i nedgang i pensjonsgrunnlag.

Da det er en faktisk nedgang i lønn, skal grunnlaget ved lønnsnedgangen oppreguleres i takt med økningen av grunnbeløpet frem til i dag. I 2009 var grunnbeløpet kr 72 881.- i dag er grunnbeløpet kr 99 858.-

G-reguleringen = kr 767 399.- x (99 858/72 881) = kr 1 051 453.-

Offiseren hadde da han var i Afghanistan en opptjeningstid i SPK på 25 år. Ved pensjonering vil han ha 34 år. Han har full opptjening som er 30/30.

Hans pensjonsgrunnlag blir som følger:

1 051 453.- x 25/30 + 679 000 x 5/30 = kr 989 378.- som blir hans pensjonsgrunnlag. I dette eksemplet vil hans pensjon vil bli kr 989 378.- x 66 % = 652 989.- Denne har han frem til han blir samordnet og levealdersjustert etter dagens regler.

Eksemplet er vist uten hensyntagen til påslagsmodellen som iverksettes fra 1/1-2020. Konsekvenser av pågående forhandlinger som ventelig blir ferdig i januar vil bli omtalt når forhandlingene er ferdig.

Dersom offiseren hadde fått et lønnstrinn som førte til at sluttlønn hadde det høyeste lønnstrinnet ville han kunne få endret pensjonsgrunnlag fra kr 989 378.- til kr 679 000

BFO ber våre tillitsvalgte som forhandler lønn være bevisst dette faktum. Dette pensjonsbrevet blir sendt ut til alle våre HTV.

Pensjonsgruppa ønsker alle våre lesere en riktig fin jule og nyttårsfeiring. Lad batteriene med de du er glad i.

– Viktig med et norsk fotavtrykk i Europa

– Hvis noen er bekymret for forholdet til USA, så er ikke jeg det i utgangspunktet, fordi jeg ser at på militær side virker dette bedre enn det har gjort på veldig lenge.

AV OLA K. CHRISTENSEN

Siden august 2016 har Norges militære representant i NATOs militærkomite levd tett på alliansen og ikke minst på de enkelte medlemslandene. Men 31. desember forlater han imidlertid sitt kontor i hovedkvarteret i den belgiske hovedstaden og debarkerer Forsvaret for godt; da er nemlig førti års «seilas» for konge, folk og fedreland ved veis ende.

AMERIKANSK HANGARSKIP

Han er altså militært sett lite bekymret for forholdet til vår største allierte, viseadmiral Ketil Olsen, og utdyper det slik:

– Amerikanerne er mer militært til stede i vår del av verden, og vi har sett hangarskip i norske farvann for første gang på tredve år. USA bruker i år ca. 4,6 milliarder dollar på European Deter-

rence Initiative (EDI), og noe av dette brukes som kjent i Norge. Rent profesjonelt har vi tettere kontakt med amerikanske militære enn det vi har hatt på veldig mange år, poengterer 59-åringen.

REAKSJONSEVNE OG UTHOLDENHET

Han mener at hvis man er bekymret for retorikken fra president Donald Trump om hvorvidt amerikanerne kommer Europa til unnsetning, ja så fins det ingen bedre garanti enn å være flinkere til å ta vare på seg selv som nasjon.

– Det er derfor helt åpenbart for meg at det å gjøre Forsvaret vårt robust og godt, tjener oss i alle sammenhenger. Noe av det NATO virkelig etterspør, går på utholdenhet og på reaksjonsevne, så det beste Norge kan gjøre og som gir mest troverdighet i alliansen, er at vi som nasjon

evner å ta vare på oss selv så godt som mulig. Det er det som virkelig gjelder.

– Vi må først og fremst ta vare på og beskytte egen befolkning, som er hovedoppgaven vår. Men videre sikre oss at vi får kontakt med og får noe tilbake fra våre allierte, men kanskje med USA som den fremste.

STORBRITANNIA

Ketil Olsen er helt klar på at Norge trenger et sterkere fotavtrykk i Europa; med andre ord finne en nasjon som vi i større grad kan nærme oss og samarbeide tettere med.

Ett av viseadmiralens oppdrag – både fra forsvarssjefen og fra politisk ledelse i Norge – er å holde en særlig kontakt med de tyngre medlemslandene som USA, Storbritannia, Nederland og Tyskland samt Frankrike.

– At USA er vesentlig for norsk sikkerhets- og

«Mitt oppdrag fra forsvars-
sjefen er å være en
konsensusbygger, fordi at
center of gravity i
alliansen er samhold.»

Viseadmiral Ketil Olsen

– I NATO er vi 29 medlemmer på samme nivå. Det er derfor viktig for meg å ha god kontakt bredt. Jeg bruker mye tid på å snakke med nasjonale representanter – som nødvendigvis ikke alltid er fra de store toppnasjonene – men hvor det er viktig å ha god kontakt likevel. En gruppe med smånasjoner i NATO kan nemlig også få til ting, poengterer viseadmiral Ketil Olsen. Siden august 2016 har han vært Norges militære representant i NATOs militærkomite og sjef for Militærmisjonen i Brussel (MMB).

«Det som har fascinert meg med Trident Juncture var at Norge fikk muligheten – og vi grep den. Jeg har stått her i hovedkvarteret med rak rygg og mottatt veldig mye skryt for Norges oppkjøring og gjennomføring. Det at disse styrkene var på norsk jord og hadde en god opplevelse, er det de faktisk tok med seg tilbake.»

Viseadmiral Ketil Olsen

forsvarspolitik, er alle enige om. Men det er viktig for Norge å ha et fotavtrykk i Europa også.

– Nå har vi det tysk-nederlandske korps, hvor vi er inne, og Norge deltar i Enhanced Forward Presence i Litauen. Når det gjelder Storbritannia, ser jeg store muligheter for et utvidet samarbeid i tiden framover på luftsiden om F-35 og P-8 Poseidon.

– Men vi må altså finne tilbake igjen til Royal Navy, tenker jeg, selv om vi gjør en del også i dag med både fregatter og korvetter på «Flag officers sea training» i Storbritannia. Og vi ser jo nå et Storbritannia som kommer mer tilbake og spør Norge og ønsker å gjøre mer sammen med oss. Det tror jeg er et veldig godt signal.

– Hva tar du med deg hjem i «skipssekken» når du forlater «NATO-skuta»?

– Respekten for viktigheten av det internasjonale og beundring og respekten for den kompetansen som ligger hos andre nasjoner. Det er lett som nordmann å slå seg på brystet, ikke sant?

Vi tror at vi er så innmari spesielle og det er vi egentlig ikke; vi er en liten nasjon – men derfor må vi spille på de fordelene vi har. Jeg tar altså med meg tilbake en utrolig respekt for andre nasjoner og andre kulturer.

– På den annen side: i hovedkvarteret er det mange dyktige nordmenn som markerer seg faglig på en veldig ordentlig måte, så Norge blir lagt merke til positivt.

EVIG TAKKNEMLIG

– Sist, men ikke minst tar jeg med meg hjem en ting til. Jeg hadde nemlig aldri vært der jeg er i dag uten min kone som har vært villig til alltid å stille opp, og den jobben Suzann har gjort her nede er helt unik. Jeg vil påstå at hun i hvert fall har en 50 prosents stilling i perioder – som er ulønnet og hvor hun stiller opp sammen med meg, enten det er på mottakelse eller det er charity – eller det er å delta på andre arrangementer hvor Norge på denne måten blir synlig. Jeg er henne evig takknemlig for det!

KONTINUERLIG NETTVERKSBYGGING

– Min jobb dreier seg i hovedsak om en ting, og det er å bygge nettverk i det daglige!

To ganger i uken deltar viseadmiralen i militærkomiteens møter, som tar de formelle beslutningene. Men løsningene på de ulike sakene som komitebehandles, finner Ketil Olsen i NATO-nettverket – gjennom den uformelle kontakten med allierte nasjonale representanter daglig. Og med 29 medlemsnasjoner rundt bordet, er det «nok» å ta av.

Nettverket bygger han blant annet ved å delta på forskjellige sammenkomster, både ved å finne ulike arenaer og samtidig også selv arrangere de arenaene, og viseadmiralens kalender forteller at arbeidsdagens hans ofte gjerne går over i både kveld og i natt, før den er over.

SOSIALANTROPOLOGI

– Jeg ser jo noen av mine kolleger som i sin nettverkspleie bevisst bare plukker ut enkelte «store» allierte, som briter og amerikanere, som de står og snakker med borte i et hjørne. For meg er det imidlertid like viktig å snakke med eksempelvis kroaten og med albaneren, fordi nettverket er stort og må være stort.

Kanskje ikke så rart han liker mennesker, ettersom daværende sjøkrigsskolekadett Ketil Olsen i sin tid hadde sosialantropologi og organisasjonsteori på timeplanen.

– For meg har det vært en støtte opp igjennom, dette med kunnskap om hvordan samhandling virker mellom mennesker. Det er noe jeg har tatt med meg hele livet mitt og som jeg er opptatt av og interessert i, fremholder sjefen for Militærmisjonen i Brussel.

Til minne om våre falne

Den første søndagen i november ble denne minnedagen arrangert på alle baser og alle leire i Forsvaret. Avdelinger i utlandet markerte også minnedagen for våre falne.

Finnmark brenner

«Medlidenhet med befolkningen er ikke på sin plass» er den avsluttende kommentaren som er blitt stående igjen i historien fra Hitlers befaling om å tvangsevakuere Finnmark. I vinter er det 75 år siden Finnmark brant.

AV TROND SÆTRE

Bakgrunnen for Wehrmachts tvangsevakuering av Finnmark finner vi i utfallet av den finske fortsettelseskrigen. Da finnene undertegnet våpenhvileavtale med Sovjetunionen i september 1944, måtte Tyskland trekke styrkene sine ut av Finland. Tyskerne betraktet Nord-Finland og Finnmark som et område som måtte forsvares samlet eller oppgis, ellers risikerte de tyske strykene på Murmanskfronten å bli omringet. Dermed begynte planleggingen av en retrett fra Finnmark og Nord-Troms. De 200 000 tyske soldatene som var på vei ut av Finland skulle forflyttes til Lyngen i Troms, der tyskerne siden sommeren 1944 hadde forberedt en antatt sikker frontlinje. Den brente jords taktikk ble brukt ved tilbaketrekkingen fra Finland, som fikk navnet «Operasjon Nordlys».

7. oktober, dagen etter igangsettelsen av operasjonen, angrep den røde armé med full styrke på nordfronten. Allerede noen dager tidligere hadde Terbovens avdeling i Kirkenes begynt å forberede evakueringen i all i hemmelighet ved å tømme kontorer, brenne dokumenter og trekke ut personell. 18. oktober krysset russerne grensen til Norge. Den norske eksilregjeringen var ikke varslet, noe som førte til spekulasjoner om hvor lenge russerne kunne bli stående i Nord-Norge etter endt militæraksjon. Men da russiske styrker erobret Kirkenes en uke senere, etter harde kamper, ble de hilst velkommen av sivilister som hadde søkt tilflukt i gruvegangene ved Bjørnevatn. Klokka kvart over to natt til 25. oktober kom fire sovjetsoldater til gruveåpningen for å kunngjøre til lokalbefolkningen: «Dere er frie, heis det norske flagget!».

Hitlers endelige ordre om evakuering ble gitt lørdag den 28. oktober. På dette tidspunktet hadde tyskerne trukket seg ut av Sør-Varanger etter harde kamper i Neiden. Ennå hadde de tropper på nordsiden av Varangerfjorden, men luftrommet og kysten av Øst-Finnmark ble stadig mer dominert av den røde armé. Det tyske hovedkvarteret var midlertidig flyttet til Tana, men mange tyske tropper var allerede sendt vestover. Samme helg forlot tyskerne Vadsø.

Den brente jords taktikk var ordren fra høyeste hold. Fra og med Berlevåg og vestsiden av Tana skulle alt brennes, sprenges eller på annet vis ødelegges under tilbaketrekkingen i retning Lyngen, og sivilbefolkningen skulle tvangsevakueres.

Begrunnelsen for ordren var å hindre sovjetisk framrykning. Nyere historisk forskning tyder imidlertid på at det kan ha vært en dekkhistorie. I Per Kristian Olsens bok «Jevnet med jorden», som kom ut i høst, heter det at den røde armé ikke hadde planer om å avansere videre vestover fra Sør-Varanger. Terboven ville legge Finnmark

øde i frykt for at den norske eksilregjeringen ellers skulle legitimere seg ved å opprette et norsk styre i nordområdene. Quisling stilte seg bak planen, og Hitlers ordre kom etter deres anbefaling.

Noen steder hadde nedbrenningen hadde startet allerede 18. oktober, men graden av ødeleggelse varierte. I noen avsidesliggende strøk fantes det bebyggelse som unngikk totalødeleggelse; tyske styrker fikk ikke tid til å utføre ordren overalt. Men nesten alle båter og kjøretøy var ødelagt, og halvparten av telefonstolpene var sprengt eller revet. Tyske soldater hadde også lagt miner langs tilbaketrekkningslinjene. Ved årsskiftet 1944-1945 var nedbrenningen stort sett fullført, men noen steder skjedde de siste ødeleggelser så sent som i februar 1945. f.eks. i Hammerfest.

Været var for årstiden bra i Finnmark, og det var lite vind, noe som førte til at evakueringen langs kysten gikk greit for båtfolket. Verre var det for de som ble stuet sammen på tyske lasteskip. Sykdom florerte under de usanitære forholdene.

Så mange som 23 000 unngikk å bli sendt sørover; de gikk i skjul i huler og under båter, i fjell og daler, og ble det vinteren gjennom. Noen ble der til mai 1945. Den milde vinteren var en trøst, men en konkret trussel hang over «huleboerne» i flere måneder. Etter at tyskerne hadde trukket seg tilbake fra et område sendte de ut «Jagdkommandos», små patruljer på jakt etter nordmenn som hadde gjemt seg. De tyske jaktpatruljene besto til dels av SS-soldater sammen med norske frontkjempere som også fungerte som kjentmenn. De som ble oppdaget av patruljene ble i beste fall sendt tvangsevakuert, eller de ble skutt.

På Sørøya, som ikke har landforbindelse, hadde om lag 1000 sivile unndratt seg tvangsevakueringen og befant seg vinteren 1944-45 i en utsatt stilling, der de ble jaget av patruljer. Overlege og oberstløytnant Gunnar Johnson, som den vinteren organiserte transport med fiskebåter fra Sørøya, overtalte britiske destroyere på vei til Murmansk til å plukke opp de siste. 502 overvintre ble hentet i en redningsaksjon den 15. februar.

Et rykte om at menn som evakuerte ville bli utkommandert til arbeid for okkupantene, fikk flere til å ta sjansen på å gå i dekning. Mange av disse gjenværende vervet seg til de norske militærstyrkene da disse så smått begynte å vende tilbake til Norge; andre bidro med transport. 10. november kom de første norske soldatene, en beskjeden styrke på 230 mann som tidligere hadde vært utstasjonert i Skottland, til Sør-Varanger for å slutte seg til den røde armé. Ved årsskiftet krysset 1300 norske rikspolisoldater grensen fra Sverige. Mot slutten av krigen var det 3000 norske soldater i Finnmark.

Tjenestetiden i Finnmark ble slett ikke bare rutinepreget. Selv om tyskerne trakk seg tilbake til Lyngen, opererte jaktpatruljene i området helt fram til slutten av april 1945, og hurtiggående tyske båter patruljerte fjordene. Allerede i desember 1944 kom det til kamper mellom norske militære og tyske patruljer, og trefningene fortsatte helt til det siste. 6. mai ble seks fiskere i Hopseidet i Gamvik pågrepet og drept av iland-satte tyskere. De var vervet til en norsk vaktstyrke, men hadde blitt utilstrekkelig bevæpnet før de havnet i en konfrontasjon mellom tyske og norske soldater. Det ble den siste kamphandlingen på norsk jord.

Boliglån fra
2,59 %

Flytt lånet og spar penger!

Får du senket renta med 0,5 prosentpoeng ved å flytte boliglånet, sparer du faktisk 15 000 kroner i året med et lån på 3 millioner.

Søk på gjensidigebank.no, og sjekk hvor mye du som BFO-medlem kan spare.

Priseksempel på boliglån inntil 50 % av verdigrunnlag, nom. rente 2,59 %, eff. rente 2,67 %, 2 mill., o/25 år, totalt: 2 733 976,-. Gjelder for medlemmer i BFO som bruker banken aktivt. Prisen er pr. 18.10.19 for nye lån og kan bli endret.

Forsvarssjefens tunge budskap

Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR) er tydelig nok, men anbefalingen ligger et godt stykke utenfor dagens bevilgningsvilje.

Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR) av 8. oktober er hans innspill til Forsvarsdepartementets arbeid med ny langtidsplan for Forsvaret (LTP). Dokumentene gjelder perioden 2021-2028, med visse retningslinjer forbi 2028. I praksis vil de første fire årene være de mest bindende politisk ettersom det tradisjonelt vil vedtas en ny langtidsplan hvert fjerde år.

FMR er et dramatisk dokument. Vurderingen av den vesentlig forverrede sikkerhetspolitiske situasjonen som ligger til grunn for anbefalingen kommer ikke overraskende for dem som har fulgt utviklingen. Dramatikken ligger i utviklingens konsekvenser for vårt lands militære sikkerhet. Forsvarssjefen konstaterer at hans tidligere vurdering (for fire år siden) av minimumskravene til Forsvarets struktur, beredskap og utholdenhet i dag er utilstrekkelige. Hans nye anbefaling, Alternativ A, vil innebære betydelige økninger av alle tunge strukturelementer, bortsett fra at plantallet for 52 kampfly (F-35) opprettholdes uforandret. Noen eksempler: antall ansatte økes med 55%, vernepliktige med 76%, antall manøverbataljoner økes fra 6 til 11, antall fregatter fra 4 til 8 og den samlede helikopterparken fra 58 til 84. Tatt i betraktning at det nye materiellet også vil ha høyere ytelser og kostnader enn dagens oppsetninger er dette et særdeles omfattende forslag.

Hva vil det koste? Anbefalingen er en årlig økning av budsjettet med 3 mrd. kroner fra 2021 til 2024 (altså 3, 6, 9, 12). Deretter ytterligere årlige økninger som i 2028 kommer opp i ca. 26 mrd. kroner over budsjettforslaget for 2020, altså 86 mrd. Med andre ord en budsjettøkning på nesten 50%. Man kan undres om landets økonomiske utvikling kan bære et slikt løft, men før vi går videre på det skal vi se på struktursiden av saken.

Forsvarssjefen beskriver fire alternativer for fremtidig struktur tilsvarende ulike nivåer av kapasitet i Forsvarets strategiske rolle. Hans anbefaling er altså den mest krevende, som med nøkternhet kan ivareta også den mest krevende rollen, dvs. «møter sikkerhetssituasjonen», slik det er formulert. Det laveste alternativet, Alternativ D, er en videreføring av gjeldende langtidsplan, med visse forsterkninger: en manøverbataljon mer, to fregatter i tillegg og forsterket luftvern er hovedelementene. En økning med 4000 ansatte og 3500 vernepliktige vil styrke robusthet og utholdenhet i hele strukturen. Dette vil kreve en årlig økning på 3 mrd. kroner frem til budsjettnivå på 72 mrd. kroner i 2024. Deretter konstant budsjettnivå.

Målsetningen for inneværende LTP er som kjent å bringe dagens forsvarsstruktur opp i realistisk kampklar stand. Det krever innhenting av betydelige «etterslep» i beholdninger av drivstoff, ammunisjon og reservedeler, komplettering av oppsetninger og utvidet øving. I årsrapporten for 2018, som inngår i departementets budsjettdokument for 2020, sies det at meget er oppnådd på innhentingen av etterslep, men at høyere kostnader og andre forhold medfører at man ligger etter planen. Det er rimelig å se Forsvarssjefens nå foreslåtte personelløkingene som en gjenstående, sentral forutsetning for å nå målene for operativ kapasitet, beredskap og utholdenhet som ligger i den gjeldende LTP.

Oppsummert er altså Forsvarssjefens anbefaling (Alternativ A) det mest omfattende og økonomisk krevende, men nødvendig for å ivareta sikkerhetspolitiske behov. Alternativ D er det minst ambisiøse og i hovedsak oppfølging av målsetningene i gjeldende langtidsplan. Men så kommer altså det uventede: Begge planforslagene bygger på den samme budsjettutviklingen i planperiodens første fire år, nemlig en årlig økning på 3 mrd. kroner. Hvordan skal dette forstås? Betyr det at uansett hvilket alternativ som velges, vil handlingsplanen i de første fire årene følge Alternativ D, slik at iverksetting av de omfattende anskaffelsene og strukturutvidelsene i Alternativ A først påbegynnes i år 2025? Eller tenker man at en gjennomføring av de omfattende anskaffelsene Alternativ A vil påbegynnes tidligere, - på bekostning av hva i Alternativ D? Dette er ikke et teoretisk spørsmål. Arvesynden i vår forsvarsplanlegging har vært at politikerne har sluttet seg til planer for anskaffelser som det så har vist seg at det ikke er blitt bevilget tilstrekkelige driftsmidler til når anskaffelsene er gjennomført. Dermed har vi havnet i den situasjonen at vi ikke har fått uttelling for selv betydelige budsjetter, pga. huller og mangler i hele strukturen.

Hvis man kan være bekymret for finansieringen av det nødvendige men mest krevende alternativet, hjelper det ikke at selv det minst krevende forslaget langt fra er sikret gjennomføring. Budsjettforslaget for 2020 viser en reell økning over årets budsjett på vel 1 mrd. kroner. Hvis man så holder «meromkostninger» for anskaffelsen F-35 med tilhørende baser utenfor, viser budsjettet samlet for resten av Forsvaret en reell nedgang på omkring to prosent. Alle omstillinger og flytting av budsjettposter til tross, jakten på den styrkede kampkraften blir totalt sett en motstrøms seilas. Mot denne bakgrunnen er det spesielt viktig at arbeidet med den nye LTP, og den politiske behandlingen av den, blir solid forankret i økonomiske og politiske realiteter.

Nils Holme
Tidligere direktør FFI

Er Forsvaret forberedt på å forsvare seg selv?

Norge har anskaffet en av verdens beste våpenplattformer. F-35 har eksepsjonelle kapasiteter, både i en offensiv og defensiv rolle, dette er forklart opp og ned i mente og det er det ingen grunn til å tvile på.

En av de store utfordringene de fleste fly har, er at det må ha en relativt lang rullebane for å kunne ta av. Videre må denne rullebanen være av god kvalitet for at fly skal kunne ta av trygt, det samme gjelder for øvrig når flyet skal lande. Nå vil enkelte hevde at det ikke gjelder alle typer luftfarkoster, som helikoptre, og enkelte typer fly som kan ta av vertikalt eller tilnærmet vertikalt. Mitt anliggende i denne saken gjelder ikke helikoptre, og fly med VTOL eller STOL egenskaper har vi ikke i Norge.

Dersom Norge blir angrepet, og det er vel for å forhindre det vi har et forsvar, må vi regne med at de flybasene med militære fly stasjonert er et prioritert mål. Videre er det min påstand at vi må regne med at vi ikke klarer å demme opp for alt som kommer i et angrep, og våre flyplasser blir utsatt for angrep, og luftoperative flater skadd.

Hvordan står det til med vår evne til å rydde og reparere de luftoperative

områdene på flybasene våre? I slutten av den kalde krig var vi godt i gang med å bygge opp kompetanse og kapasitet til å få de kanskje mest viktige kvadratmeterne vi har klare til å understøtte offensive- og defensive luftoperasjoner. Etter en periode med sterkt fokus på INTOPS er det lite igjen av denne kapasiteten.

Dersom resultatet etter det første angrepet på Norge, enten det er konvensjonelt eller et terrorangrep, blir at vi ikke får våre nye kampfly i luften, eller de som er i luften trygt ned på bakken – hva da?

Et operativt og effektivt Luftforsvar er avhengig av at alle elementer står i balanse til hverandre. Nå er vi på mange måter tilbake til der vi var de første årene med F-16. Flotte fly, og nesten ikke effektive våpen. Nå har Norge fått en effektiv kampplattform, men veldig skjøre baser å operere fra. I tillegg blir basene stadig færre.

Even Mølmschaug
Obt/Stabssjef BFO

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter **Offisersbladet+**,
og skal fungere på iPad, Androide
lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet
på lesebrett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.

Et farligere Norge?

Den frittalende oberstløytnant Tormod Heier, er ikke redd for å provosere. Heier er forsker ved Forsvarets Høgskole/Institutt for ledelse og operasjoner, og har en doktorgrad i statsvitenskap fra UiO. Han har tidligere gitt ut en rekke bøker om forsvars- og sikkerhetspolitikk. Nå kom boken «Et farligere Norge?», som utfordrer en rekke områder innen nasjonal/alliert forsvarstenkning. Som f.eks. at norske bidrag i intops utvilsomt har gått ut over vår nasjonale forsvarsevne, og at økt alliert trening og tilstedeværelse i Norge fører til økt spenningsforhold mellom Norge og Russland. Boken er veldig aktuell for de som er opptatt av forsvars- og sikkerhetspolitikk, og ikke minst allianse- og utenrikspolitikk. Anbefales.

Boken er gitt ut av Fagbokforlaget, ISBN: 978-82-450-2469-2

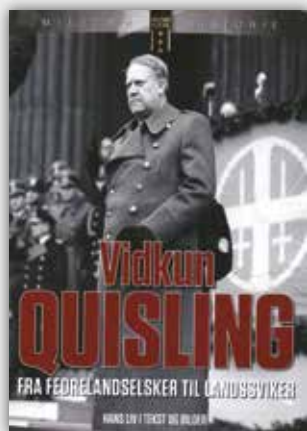
Einar Holst Clausen

Rapport fra Auschwitz

Ares Forlag/Militær Historie har igjen gitt ut en militærhistorisk bok. Denne gang om kavalerioffiseren Witold Pilecki, som frivilling gikk i fangenskap i Auschwitz, for å danne en motstandsgruppe i fangeleiren. Denne motstandsgruppen skulle opprettholde moralen, skaffe mat og klær, Og forberede overtagelse av leiren hvis de allierte kom. Pilecki rømte fra Auschwitz i 1943, og begynte straks å skrive på en rapport, som er grunnlaget for denne boken. Boken er oversatt av Danela Palinska og Jostein Sæbøe. ISBN 978-82-92938-88-1

Einar Holst Clausen

Vidkun Quisling – fra fedrelandselsker til landssviker

Ares Forlag/Militær Historie utgir denne boken, som tar for seg hele Quislings liv, militære karriere, tiden som forsvarsminister på tidlig trettital, og landssviket i 1940. Boka er interessant, uttømmende og rikt illustrert med bilder. Mange av bildene har aldri vært på trykk før.

Anbefalt lesning.

Boka er forfattet av Dag O. Bruknaap og Thomas Nilsen. ISBN: 978-82-92938-89-8

Einar Holst Clausen

Kongsberggruppen lanserer multifunksjonsskipet Vanguard

DE KALLER DET EN «GAME CHANGER» I MARINEOPERASJONER

Under en seremoni i Oslo i høst, lanserte Kongsberggruppen et fartøy med en helt ny design under navnet Vanguard. Konseptet baserer seg på lang erfaring fra den maritim- og marine-sektor, og designet som en plattform som møter moderne trusler, trygghet, sikkerhet, økonomi og miljø. Fartøyet skal være egnet til både militære og sivile oppgaver, søk og redningstjeneste, havne- og objektsikring, undervanns-søk, myndighetsutøvelse, adgangsnektelse/områdenektelse, anti-ubåt, og alt rundt minerydding.

Vanguard har en multirolle hangar, til helikopter, autonome og andre mindre fartøyer, og kan raskt tilpasses/gjøres om i forhold til hvilket oppdrag det skal ut på. For å få prisen ned, er skroget basert på sivil og kommersiell skipsdesign, kombinert med det Kongsberg kaller fleksible militære «mission packs».

Einar Holst Clausen

KONGSBERG

Det nye totalforsvaret

Flere fagmiljø tilknyttet Forsvarets høyskole (FHS) har gått sammen og utga i april 2019 boka «Det nye totalforsvaret». Boka drøfter, belyser og utfordrer dilemma ved utviklingen av totalforsvaret, den belyser også delvis det totalforsvaret vi hadde under den kalde krigen. Gjennomgående er det brukt et lettlest og ledig språk. Vi trenger litteratur til å reflektere over dilemmaer og vi trenger litteratur som fundament i kompetanseutvikling. Boka treffer godt begge formål, men preges av den noe endimensjonale oppfatningen av politiet som ansvarlig etat for samfunnssikkerhet i fred, og Forsvaret som overtar i sikkerhetspolitiske kriser og krig. Bokas styrke ligger i at den viser hvordan samfunnet har endret seg, og hvorfor det tilsvarende er behov for et annet totalforsvar enn det vi hadde under den kalde krigen.

Under den kalde krigen skulle totalforsvaret sikre mobilisering og oppsetting av både den sivile og militære del av totalforsvaret. Den sivile del av totalforsvaret skulle støtte Forsvaret slik at det ble satt på krigsfot. I dag er behovet for storstilt mobilisering borte. Dagens totalforsvar skal utformes slik at det tilpasser dagens samfunn og dagens sikkerhetspolitiske rammer.

Bokas kvalitet og potensiale som kunnskapsgrunnlag og dokumentasjon svekkes dessverre ved flere feil og misvisende beskrivelser. Et eksempel er: «I fredstid er det politiet som har ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap». Vi har et eget direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap, nå også en egen statsråd. Fylkesmannen er i samfunnssikkerhetsinstruksen gitt ansvar for å samordne det sivile-militære arbeidet i fylket og i totalforsvaret. Til sist er det Fylkesmannen som har innsigelsesrett for hensyn til samfunnssikkerhet i plansaker, etter plan og bygningsloven.

Det er flere tema jeg hadde forventet mer omtale eller problematisering av. Atomtrusselen som en svært sentral del av sivil og militær beredskapsplanlegging under den kalde krigen er et eksempel. Dagens utfordringer med objektsikring et annet. Politiets manglende utholdenhet i tid og rom i sikkerhetspolitiske kriser vs. HVs territorielle ansvar et tredje, og kanskje også noe mer diskusjon om forsyningsberedskap.

Boka anbefales og bør være litteratur for alle som arbeider med samfunnssikkerhet og beredskap, enten det er offentlig forvaltning, næringsliv, frivillige organisasjoner eller akademia.

Tønsberg, 21 oktober 2019

Jan Helge Kaiser

Fylkesberedskapssjef

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Norges forsvarssjef i krig

Endelig har Norges forsvarssjef under felttoget i 1940 fått sin biografi. Dette er utvilsomt blitt en bok for alle med interesse for Forsvaret. General Otto Ruge var og er en noe omdiskutert offiser, først og fremst grunnet sin innsats for å gjøre det best mulige ut av de trange rammene skiftende regjeringer satte for Forsvaret i mellomkrigsårene. Ruge gjorde det som er en selvfølge i dag, han fulgte lojalt regjeringens direktiver. Som utreder, så oberst og generalstabsjef (som pisket

staben sin opp fra skrivebordene og ut i terrenget), deretter generalinspektør for infanteriet, hadde han politikernes tillit da alt så håpløst ut. Og han hadde, i motsetning til mange andre, kampvilje.

Bokens forfatter, professor Tom Kristiansen, er ikke kjent som noen kritiker av 1940-regjeringen Nygaardsvold. Dette skinner litt igjennom, men ikke så mye at det reduserer denne flotte boken. Vi har endelig fått en faglig skikkelig fremstilling av Ruge fra barndom, gjennom krigsskole og tjeneste og frem til han ble satt på den ultimate prøve, og videre gjennom livet. Noen lesere vil kanskje mene at hans disposisjoner under kampene i Sør-Norge kunne vært analysert noe mer inngående, men dette er først og fremst en bok om mennesket Otto Ruge. Derfor er det også svært interessant å lese om hans situasjon, og hans holdning og reaksjoner, gjennom nesten fem års fangenskap. Han forsto åpenbart at han i realiteten fremdeles var å anse som norsk forsvarssjef, han tok belastningen og ga ikke ved dørene selv om Hitler-regimet prøvde å lokke med bekvemmeligheter.

Viktig og interessant er også forfatterens fremstilling av forholdet til våre allierte under felttoget, totalt uforberedt på alliansesamarbeid som begge parter var, og av utviklingen i de vanskelige dagene i juni før Kongen og regjeringen dro i eksil for å fortsette krigen.

Etter krigen satt Ruge et knapt halvår som forsvarssjef, inntil han valgte å gå av. Også her kan man kanskje savne en noe mer detaljert analyse, men dette er ikke påtrengende. Snarere kan fremstillingen forhåpentlig inspirere andre forskere til å gå mer i dybden i denne perioden, fra en militærfaglig synsvinkel, for å belyse starten på etterkrigstidens forhold mellom politikere og militære sjef, en utvikling som preger oss den dag i dag.

Det skal alltid være noen innvendinger, og denne anmelder reagerer på at forfatteren enkelte steder bruker som kilde erindringene til tidligere offiser Leif Oddsøn Klingenberg. Klingenberg fikk etter krigen en lang dom for landssvik. Hans forhold under krigen, og ikke minst hans forsøk under rettssaken på å fremstille seg som en slags motstandsmann, tilsier at han ikke har noe som helst å gjøre i en biografi om Otto Ruge.

Men for all del: Dette er boken for deg og foreldrene og besteforeldrene dine, og for ungene når de begynner å interessere seg for sånt. En opplagt julegave! Men Aschehoug forlag fortjener kritikk for ikke å ha spandert skikkelig trykk på bildene i denne fine boken.

Tom Kristiansen:
Hærføreren Otto Ruge
Aschehoug Forlag
373 sider, samt 55 sider kildehenvisninger

John Berg major (R)
Forsvarsanalytiker

Ingenting er viktigere enn situasjonsforståelse

Forsvarssjefen har fått mye velfortjent ros for å gi et ærlig og ambisiøst militærfaglig råd for en ny forsvarsstruktur. Det er likevel noen områder det er verdt å sette spørsmålstegn ved.

AV: EINAR H CLAUSEN

Rådet til forsvarssjefen er mer av det vi allerede har. Mer volum, og det er det lett å være enig i. Forsvaret har jo blitt for lite. I den anbefalte strukturen, alternativ A, ser ut til at grensjefer får alt de har pekt på - og det er veldig tradisjonelt. Et spørsmål som dukker opp er hvem som argumenterer for de gode fellesløsningene, de kapasitetene som styrker helheten, men som vil måtte prioriteres på bekostning av antall fartøy, helikopter eller stridsvogner.

FMR har ingen tydelige nye konseptuelle tanker, og ingen synlige spor av å ta i bruk ny teknologi. Som Henry Ford skal ha sagt; ingen ønsket seg en bil, de ville ha en raskere hest. I trusselvurderingene sies det at en av årsakene til at Norge må ha et mer robust forsvar er ny teknologi som cruise missiler og langtrekkende våpen. Vårt svar er tradisjonelle virkemidler.

USAMMENHENGENDE FRA 2015 TIL 2019

Et område som det er lite fokus på, er bruken av

ubemannede plattformer, med unntak av at Sjøforsvarets Hugin, og prosjekt med ubemannet minesøk fortsetter - og det er bra. Men hva med store UAVer slik som forsvarssjefen foreslo for fire år siden? Nå er det ikke et eneste ord om disse systemene i rådet som ble avlevert.

I 2015 var det en tydelig satsning hvor man kunne lese; «Forsvaret utvikler et gjennomgående, enhetlig etterretningssystem fra strategisk til taktisk nivå, der sensorer, analysekapasitet og kompetanse videreutvikles og styrkes. Satsingen inkluderer flere, bedre og mer fleksible sensorer som satellittbaserte overvåkingssystemer, ubemannede luftsystemer og nye etterretnings- og overvåkingssystemer.»

Nå endte prosessen med en politisk prioritering med å anskaffe fem P-8A. Det var riktig og bra, men er det iht det behovet som den gangen ble identifisert. Det er også interessant at kystradarkjeden som nå avvikles, hadde som premiss at ubemannede systemer skulle fases inn.

Forsvarssjefen kommenterte forrige langtidsplan i Prop 151S (2016) blant annet ved å frem-

heve at Forsvarets kapasiteter innen etterretning, overvåking og rekognosering ble fornyet og styrket med regjeringens forslag, det vil si P-8. «Anskaffelsen av nye maritime patruljefly viderefører maritim overvåkingsskapasitet og evnen til antiubåtkrigføring, men proposisjonen legger i mindre grad enn det jeg anbefalte opp til at Forsvaret skal utnytte de muligheter som åpner seg ved bruk av ubemannede farkoster. Den teknologiske utviklingen på dette området er stor og fremtidsrettet, og teknologien er godt egnet for etterretning, overvåking og rekognosering».

Offisersbladet undres derfor over at det nye Fagmilitære Rådet ikke engang nevner UAVer i en langtidsplan som strekker seg til 2028 og forbi.

FFI'S TYDELIGE ANBEFALING

FFI's grunnlagsrapport fra februar i år beskriver, nok en gang, hvordan høytflyvende droner med lang utholdenhet er en mulig løsning for å styrke evnen til overvåking i Nord-områdene. I tillegg vil det frigjøre de maritime patruljeflyene til

andre oppgaver og dermed indirekte øke evnen til undervannsovervåking- og krigføring. Tidligere har FFI skrevet at ubemannede plattformen vil kunne gi mye bedre tilstedeværelse og sensordekning enn det vi har råd til å opprettholde med bemannede systemer. FFI har skrevet at mellomstore og store UAV-er vil være en betydelig ressurs for etterretning og målfatning langt fra egne styrker, med særlig vekt på å gjøre Forsvaret i stand til å utnytte de nye kampflyene og langtrekkende våpen på en mest mulig effektiv måte. Bruk av både store og små UAV-er som bærer av kommunikasjonsutstyr blir også viktig framover, og kan bidra til å opprette nettverk lokalt eller tilby langdistanses kommunikasjon. Som FFI tidligere har uttalt til Forsvarets forum; En kombinasjon av Triton og P-8, slik som US Navy vil være dyrt for Norge, men potensielt billigere og bedre enn kun P-8.

KONSEPTLIKHET MED VÅRE ALLIERTE

Triton og P-8 er designet for å operere sammen.

US Navy sitt konsept er å la Triton overvåke de store havområdene og sette inn P-8 der det er spesifikke utfordringer eller behov som P-8 er spesialisert for. En annen stor maritim nasjon som Australia følger etter og investerer i både P-8 og Triton. Etter det Offisersbladet forstår, ser Japan på det samme. Det er en ressurseffektiv måte å holde kontroll på store havområder, samtidig som man har en troverdig effektør.

For et lite land som Norge er system- og konseptlikhet viktig for å kunne operere sømløst med vår viktigste allierte. Da kan vi følge opplæring, utdanningsløp og oppdateringsprogram. Når US Navy innfører P-8 og Triton bør vi derfor følge etter fullt og helt. Det er for øvrig verd å merke seg at amerikanernes EP-3, US Navys etterretningsversjon av P-3, blir erstattet av Triton – ikke P-8.

SKEPSIS I LUFTFORSVARET

Luftforsvaret er skeptiske til store UAV-er. Det har de alltid vært. De snakker fortsatt om lav modenhet til tross for at Global Hawk har vært operativt

siden 1990, og de mener at store UAV-er er sårbare fordi de ikke har selvforsvarssystemer – akkurat som C130 og P-8. I Ole Jørgen Maaø og Harald Høibacks nylig utgitte bok i forbindelse med Luftforsvarets 75 års jubileum, beskriver de Luftforsvarets skepsis til droner og sier at det eneste ubemannede i Luftforsvaret er kontoret for ubemannede systemer (humor).

Hadde Luftforsvaret lagt til grunn en tilsvarende skepsis til teknologi i kampflyprosjektet er det vanskelig å se for seg at de hadde konkludert med et 5. generasjons kampfly, men i stedet kjøpt Gripen – eller nye F-16. Det er for eksempel utviklet og testet teknologier og konsepter hvor ubemannede systemer lytter til sonarbøyer og rapportere avvik tilbake til land. Dersom det fanges opp signaler sendes et bemannet fly ut på tokt. Med en høytflyvende UAV-er kan den lytte på flere sonarfelt samtidig – og i parallell kan den for eksempel sende et ugradert situasjonsbilde til Kystvakta eller Hovedredningssentralen, eller være relé for skjult kommunikasjon med F-35 eller spesialstyrkene. Men

Northrop Grummans MQ4 C Triton overvåker enorme havområder 24 timer i døgnet. Foto US Navy graphic.

hvorfor stoppe der? Et av de verdensledende selskapene som utvikler sonarbøyer er britisk-amerikanske Ultra Electronics. De har over flere år utviklet sonarbøyer som kan slippes fra UAvér - i stort antall. Da kan P-8 få ytterligere avlastning.

BEMANNING

Bemanning er et annet argument som blir benyttet mot store UAvér ettersom ubemannede systemer (heldigvis) ikke er ubemannet. Det skal være mennesker i loopen. Feilslutningen er at mange sammenligner bemanningen av et slikt system i Norge med innfasingen av NATO AGS (som for øvrig Offisersbladet besøkte nå nylig. Se artikkel). NATO AGS er en ny NATO kommandostruktur som består av omkring 600 mann. Norge skal ikke sette opp noen parallell kommandostruktur til det vi har i dag. I tillegg kan vi skyte inn at ingen NATO-kommando kan bli beskylt for å ha «lean manning». For Norge vil et slikt system bli en integrert del i 333 skvadronen og data-analyse vil gjennomføres av de som allerede har det ansvaret i dag.

Våre skvadroner har alltid hatt «lean manning» sammenliknet med tilsvarende tyske eller amerikanske MPA skvadroner. Det operative Triton «crewet» består av fire personer og slik Offisersbladet har fått vite, kan tre av operatørene være dobbelt-hattede crew-medlemmer fra P-8. «Mission commander» bør nok være en selvstendig rolle hvor vedkommende har flyverbakgrunn. Kanskje en ypperlig jobb for flyvere som ønsker å tilbringe mer tid på landjorda i slutten av en karriere?

Dobbelthettingen gir fleksibilitet og effektivitet. Med for eksempel to operative Triton, ville ikke bemanningen øke noe dramatisk for 333 skvadronen. Det ville vært interessant om FFI hadde gjennomført en analyse på et slikt bemanningskonsept, som en videreføring fra det arbeidet de gjorde i 2015/16. Den gangen beregnet de bemanningen for en full Triton skvadron (uten P-8 strukturen) og konkluderte med at det ville være mulig å operere 24/7/365 med 120 mann totalt. Litt forskjellig fra skremmebildet på 600.

KLARER LUFTFORSVARET GAPE OVER MER?

Det er mange systemer som skal fases inn i Forsvaret de nærmeste årene, særlig i Luftforsvaret. Det kan være en forklaring hvorfor ubemannede systemer ikke foreslås faset inn, men husk at FMR peker mot 2028 og forbi. Om Forsvaret skulle prioritere store UAvér, så vil i realiteten et slikt system ikke bli faset inn før etter at F-35 og P-8 er operative på grunn av anskaffelsesprosesser og leveringstid. Det er også greit å peke på at en stor UAV ikke er «nok et system til Luftforsvaret», men et system til hele forsvarsstrukturen, akkurat som at P-8 ikke er et system som støtter Luftforsvaret, men primært Marinen og Etterretningen.

Hvorfor ikke utvide P-8 samarbeidet med Storbritannia til å inkludere 3-4 Triton?

SIKKERHETSPOLITISK

Norge ønsker å være NATO i Nord, av flere grunner. En av dem er å kunne dimensjonere nærværet av allierte. Norge har god grunn til et

HALE UAS MQ4 C Triton fra Northrop sørger for helhetsoversikten. Foto US Navy graphics.

Triton opererer fra store høyder.

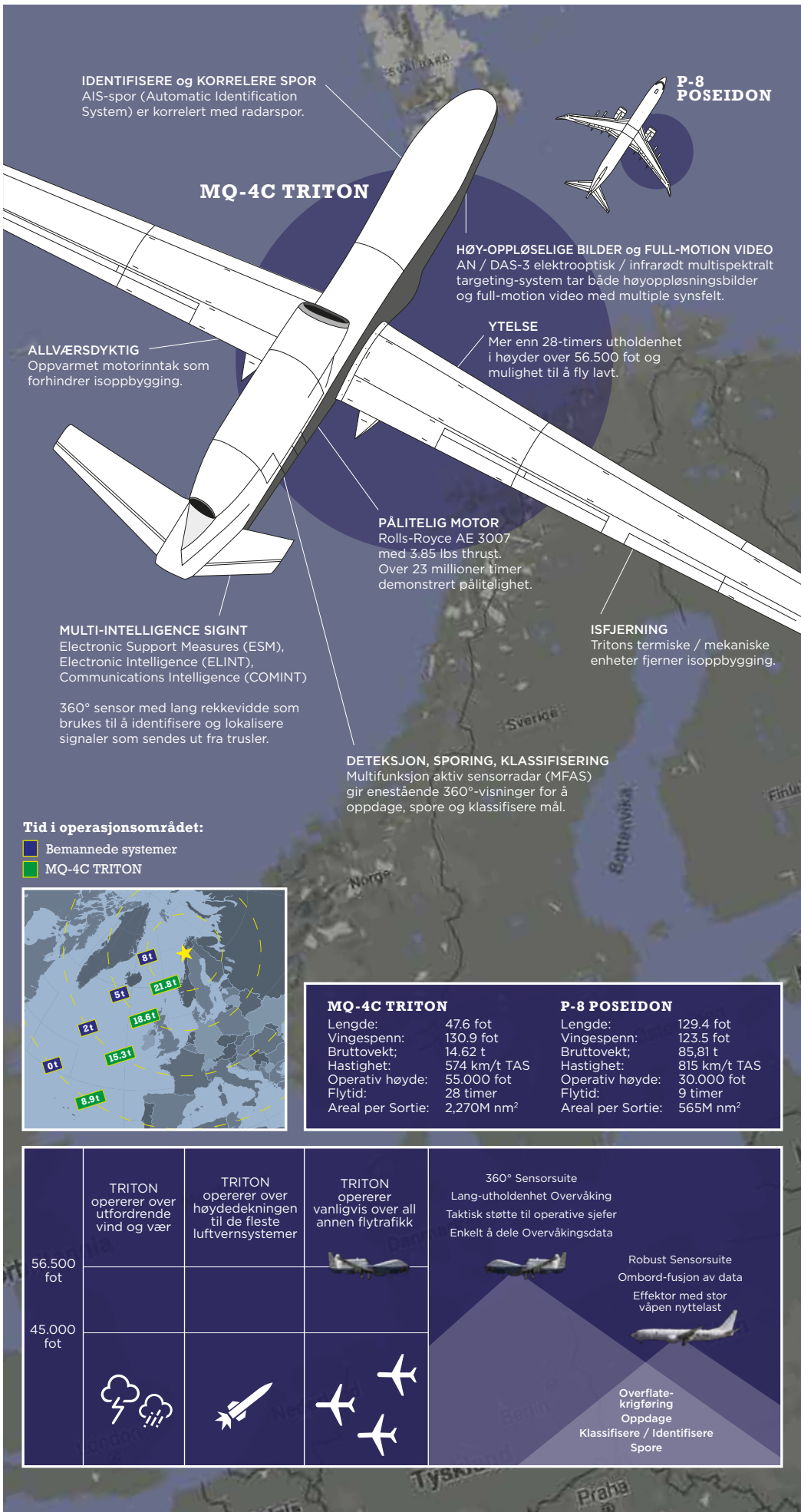

P8 Poseidon til venstre og P3 Orion til høyre.

nærvær i våre nære interesseområder som aksepteres av Russland. Dersom vi ikke leverer det våre allierte har behov for, vil de være til stede selv. Et vedvarende nærvær fra USA eller UK kan eskalere utenfor vår kontroll. Alle parter er derfor tjent med at Norge har en selvstendig evne til solid og vedvarende overvåking i Nord-områdene.

KILDER

FFI-rapport 2019 19/00328
FFIs magasin VITEN, utgave 2/2016.
Prop 151S
FMR 2015
FMR 2019
Forsvarets Forum 2016
Luftled 2/2016

De første artilleriskytsene har ankommet!

Offisersbladet hadde som eneste media gleden av å være tilstede på Oslo Havn søndag den 24. november, når de to første K-9 «Thunder» skytsene og en K-10 ammunisjonsbærer rullet inn på norsk jord.

Her står hele den pene «buketten» oppstilt!

Første norske K-9 ruller i land!

Her ankommer den første K-10!

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

PÅ Plass til feiringen av Santa Barbara

Denne forsendelsen er nok fremskyndet noe, for å rekke frem til artilleristenes store dag Santa Barbara den 4. desember. De skal nemlig stilles ut og vises frem den 4. desember på Rena, til en fulltregnet festaften.

HISTORISK!

Den regntunge søndagen på utstikkeren Kneppeskjær i Oslo ble lang, for flere hundre VW-kjøretøyer måtte lastes ut først før vårt nye Koreanske skyts (Hanwha) kunne kjøre ut fra lastebåten. Men da ble det god tid til samtaler med de representantene fra Forsvarsmateriell, Hærens Våpenskole og Hanwha representanten i Norge. Dette var major Frode Arnese fra FMA/Land, major (m) Karl Jonas Vandbakk fra HVS/Artilleriskolen, stabssersjant Hans Agnar Grønnevoll fra HVS/Artilleriskolen

og Fred H Eek Hanwha. Det var disse gutta som fikk æren av å kjøre Artilleriets første skyts i land på norsk jord. Sist noe slikt hendte, var i 1969-70, da Norge mottok sine M-109 haubitsere. Denne gang kom kun to K-9 og én K-10, men med de kom også 14 store og tunge kolli med snøsko og noe annet materiell.

KOMMENDE LEVERANSER

I januar kommer 13 stk 40-fots containere med vedlikeholds- og reservedeler, beredskapsbeholdning og verktøy. Så kommer resten av skytsene og ammunisjonsbærerne i fire puljer «badger» i løpet av 2020. Alt skal være levert innen oktober 2020 ifølge major Vandbakk fra HVS. Fra nå av og utover blir det testing og opplæring på skytsene og den moderne teknologien i vognene.

SMERTEFRI OG KORT ANSKAFFELSESPROSESS

Under samtale med både Frode Arnese (FMA og

Fred H Eek (Hanwha), ble det bekreftet at dette anskaffelses-prosjektet P5447, har blitt gjennomført på et minimum av tid, i forhold til de fleste andre anskaffelsesprosjekt i Forsvaret. Stortingsprop'en ble vedtatt i 2017, vintertester utført og kontrakten med Hanwha på 24 skyts med tilhørende 12 ammunisjonsbærere underskrevet allerede i desember 2017. Norge har opsjon på ytterligere 24 skyts. Major Arnese understreker at det har vært hektisk og man har jobbet på spreng for å få til dette. Offisersbladet fikk vite at hele prosessen opp imot det Koreanske Hanwha har gått smertefritt og profesjonelt, og de leverer på tid hele tiden. Noe Forsvaret ikke er alt for bortskjemt med for tiden.

Jeg har lagt mest vekt på bildene i denne artikkelen, da det nok er mest interessant for leserne. Da gjenstår det bare å gratulere Artilleriet og alle artillerister med første leveranse og kommende leveranser, samt med Santa Barbara den 4. desember, som feires da denne utgaven er på vei tilbake fra trykkeriet i Riga.

Vognene var lastet trangt på lasteskipet.

To K-9 og en K-10 på norsk jord er et flott

GLSDB etter avfyring.
Illustrasjon Saab.

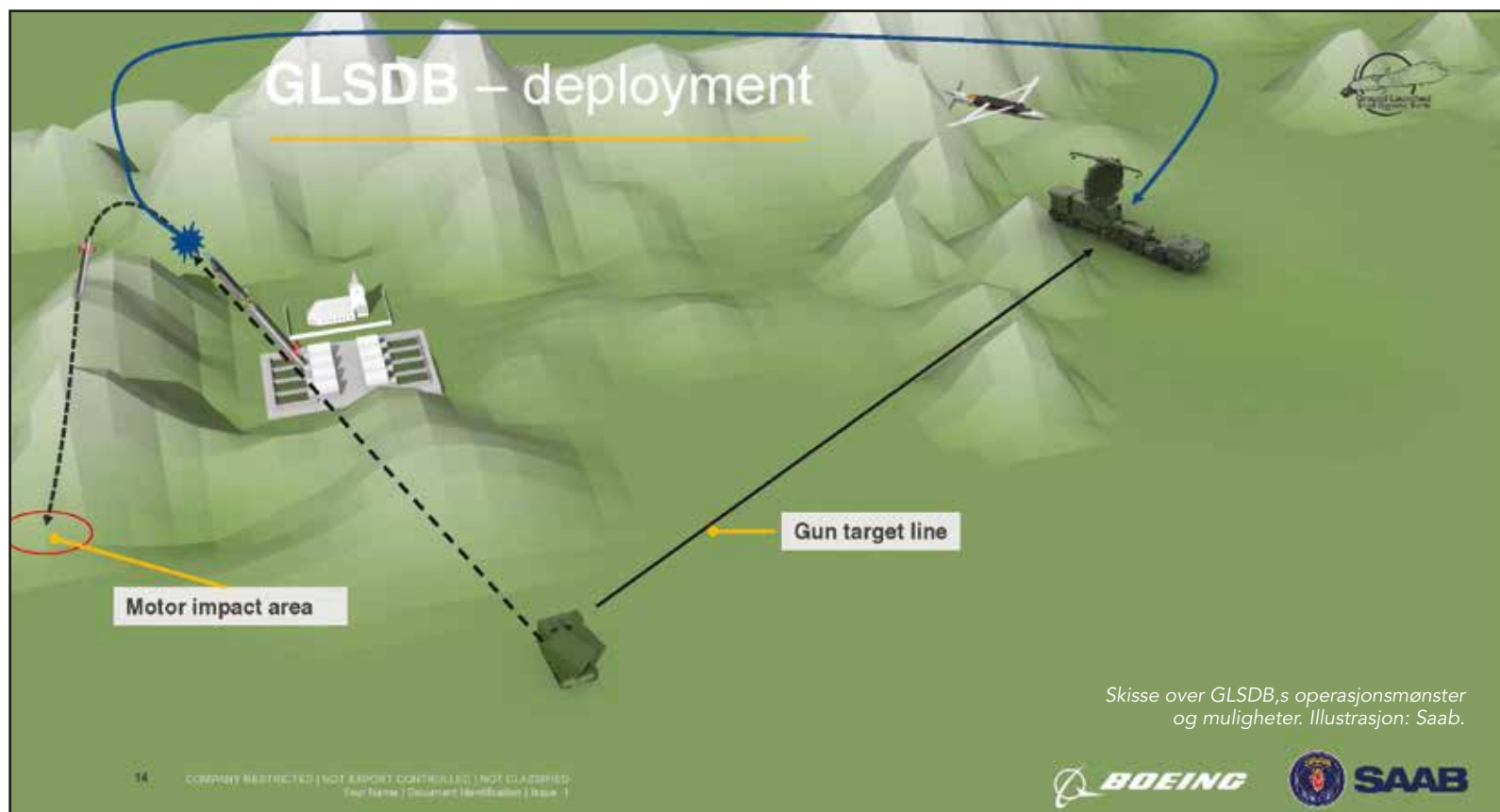
Langdistanse rakettbombe

fra Saab noe for Hæren?

SAAB Nammo

Saab Technologies, Boeing og Nammo har gått sammen og i løpet av de siste fem årene utviklet et presisjonsstyrt bakkeavfyrt rakett-drevet glidebombe-system kalt GLSDB (Ground Launched Small Diameter Bomb).

AV EINAR HOLST CLAUSEN

ARTILLERI OG EGENBESKYTTELSE

Hæren har nå mottatt sine første nye artilleriskyts (To K-9 og en K-10 ammo-carrier), som leverer tung artilleri-ild i målet på den tradisjonelle måten. En utfordring er imidlertid trusselen fra motstanderens kortdistanse bakke til bakke rakettssystemer som f.eks. Russlands Iskander (NATO-kallenavn SS-26 STONE), som Russland nå har plassert ut nær vår grense i Nord. Disse er utenfor artilleriets rekkevidde, og Hærens nye mobile luftvern er naturligvis for primært å beskytte mot kampfly, bombefly, helikoptre UAV'er/droner. Behovet for kapasiteter som kan slå ut fiendtlige trusler inne på dypet, er helt klart til stede. Egenbeskyttelse er også evnen til å ta ut potensielle trusler. For å finne aktuelle mål inne i fiendens territorium vil man være avhengig av satellitt-teknologi, store eller mindre UAV'er/droner, og ikke minst «targeting» (personell inne i fiendtlig territorium som finner og peker ut mål). Våre F-35 kan sikkert levere sine våpen på utpekte mål, men ønsker man ikke å risikere denne svært kostbare «kamp-plattformen», eller at den ressursen ikke er disponibel, kan GLSDB være løsningen.

HØY PREISJON

– LANG REKKEVIDDE

GLSDB er i dag i stand til å treffe mål innenfor en radius på en meter, på inntil 150 km avstand i skyte-retningen, 115 km hvis målet til sidene og 70 km bakover. Dette gir et effektområde som kan dekke hele Finnmark. Ved riktig utplassering, kan GLSDB true motstanderens utskyttingsrampet et godt stykke inn på deres territorium og deres A2/D2 område. På grunn av flyge-egenskapene, kan den manøvrere seg frem til mål som ikke en vanlig artillerigranat kan nå, eksempelvis inn åpningen på et shelter, eller under en bro.

AVANSERT TEKNOLOGI

GLSDB er laser (SAL - semi active laser)- og GPS basert, og har gjennomgått omfattende tester i USA (Eglin) og i Sverige (Vidsel Nord-Sverige), og nå senest på Andøya Test Center, der den traff målet 130 km unna. «Launcheren» var der montert i en 20-fots container. Tester har vist at denne flygende bomben også er i stand til å treffe bevegelige mål.

Det foregår en kontinuerlig utvikling av GLSDB, som f.eks. kobling til link 16, bedre ytelse på rakettmotor med utvidet rekkevidde til 200 km+, anti stridsvogns-kapasitet og mulighet for strids-

hode med 180.000 tungsten-fragmenter som kan volde stor skade på både materiell og personell.

LAV KOST – GJENBRUK AV MLRS-VOGNENE?

GLSDB er en videreutvikling av 2006 teknologien i Boeings GBU-39B, som våre F-16 i dag kan bære. Nammo har ansvaret for rakettmotoren (M26 gjenbruk på de gamle, eller nye/videreutviklede), og Saab Technology står for produksjon av utskyttingsrampene/pod-containerne, samt justeringer, sluttmontering av komplett system med til sammen seks GLSDB. Det spennende her, er at våre lagrede MLRS-vogner (i Bjerkvik) kan hvis vi ønsker det, brukes til å avfyre GLSDB. Det ville i så fall vært «gjenbruk» i praksis. Systemer som HIMARS og Chunmoo er også kompatible.

Konseptet med at GLSDB-systemet også kan container-baseres, er meget interessant, da dette vil være svært mobilt, i tillegg til at det kan forhåndsplasseres på strategisk viktige plasser. Systemet kan også forhåndsprogrammeres mot utvalgte mål. Saab uttaler at de har som mål å levere langdistanse presisjonsammunisjon til en overkommelig investeringssum. Prisen for et komplett «launcher» sett med seks GLSDB rakettbomber, er stipulert til et sted mellom 1-1,5 millioner dollar.

Befalets Fellesorganisasjon søker **FORHANDLINGSLEDER**

BFO er Norges største tjenestemannsorganisasjon for militært personell. Ca 10.400 medlemmer totalt gjør BFO til den nest største organisasjon i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund Stat. BFO er partipolitisk uavhengig, og har medlemmer i alle aldre og gradsnivåer. BFO har en demokratisk struktur, bygget på lokal tilstedeværelse gjennom mer enn 50 lokalforeninger i 5 regioner, kombinert med en ressurssterk sentral administrasjon. Som arbeidstakerorganisasjon er BFO opptatt av hva vi oppnår i arbeidet med å ivareta medlemmenes økonomiske og sosiale rettigheter.

BFO er i stadig utvikling, og lyser herved ut stilling som Forhandlingsleder i sekretariatet. Vi søker etter en resultatorientert, initiativrik og humørfylt person, som ønsker å bidra til en utvikling innen avtaleverket, og bidra til medlemmenes interesser og rettigheter i Forsvaret. BFO ønsker denne stillingen besatt snarest.

Stillingen hjemler permisjon fra fast stilling i Forsvaret (jfr HA/TA § 35).

Stillingen som Forhandlingsleder er en spennende jobb med store utviklingsmuligheter.

Stillingen som forhandlingsleder innebærer følgende:

Arbeidet som forhandlingsleder gir deg unik innsikt og påvirkningskraft innenfor et viktig fagfelt

Du bør trives midt i begivenhetene, og beholde roen i stressede situasjoner, samt ha evne til å få unna det som haster mest.

Som forhandlingsleder får du mange viktige og spennende utfordringer.

BFO søker etter deg som har lyst på nye arbeidsoppgaver i et dynamisk, hektisk og stimulerende miljø

Du har gode kunnskaper om Forsvarets organisasjon, og erfaring som tillitsvalgt er ønskelig.

Stillingen medfører noe reiseaktivitet.

Arbeidsoppgaver og ønskede egenskaper:

- Drøftinger og forhandlinger med arbeidsgiver på sentralt nivå.
- Opplæring og kompetanseheving.
- Behandling av enkeltsaker for medlemmer.

Må krav:

- Du er militært ansatt med interesse for personellområdet og tillitsmannsarbeid.
- Medlem av BFO.

Ønskelige krav:

Erfaring fra organisasjonsarbeid

For dette tilbyr BFO:

- Stabstjeneste i.h.t. tjenesteplanene.
- Store muligheter for egenutvikling i et spennende og utfordrende fellesskap.
- Lønn iht avtale, samt fast kompensasjon for overtid og ugunstig arbeidstid

Søknad

Søknad med kort CV og tjenesteuttalelser for de tre siste årene sendes til:

post@bfo.no

eller i posten til:

BFO

Karl Johansgt 12J

0105 Oslo.

Merk da konvolutten; «Forhandlingsleder»

Arbeidssted:

Kontorplassering vil være BFOs sekretariat pt Karl Johansgate 12J.

Kontakt:

Spørsmål om vervet kan rettes til:

Nestleder

Rune Rudberg

(rune.rudberg@bfo.no)

mobil 934 20 377

Sekrleder/stabssjef Even Mølmsaug (even.molmsaug@bfo.no)

mobil 990 94 678

Søknadsbehandling og -frist

BFO har egen tilsettingsprosess bygget på Forsvarets innretning. BFO gjennomfører intervju av aktuelle søkere til alle sine stillinger.

Søknadsfrist til denne stillingen er:

16. desember 2019, med tiltredelse snarest.

Midway

Am. action / krigsdrama

Regi: Roland Emmerich
Manus: Wes Tooke
Skuespillere: Luke Evans, Ed Skrein, Woody Harrelson, Patrick Wilson, Nick Jonas, Mandy Moore, Dennis Quaid, Etsushi Toyokawa.
2 timer 18 min

Spektakulært om Stillehavskrigen

Midway er påkostet, spennende og også lærerik film om den amerikanske krigen mot japanerne i de to første årene, 1941 og 1942.

AV NILS VERMUND GJERSTAD

I åpningsscenen angriper japanske zero-fly Pearl Harbor 7. desember 1941. Angrepet på den enorme amerikanske marinebasen på Hawaii er imponerende filmet, og regissør Roland Emmerich klarer virkelig å få frem hvor massivt dette angrepet var. I handlingen følger diskusjon blant amerikanske offiserer om hva som gikk galt med etterretningsarbeidet ved Pearl Harbor, og det planlegges gjengjeldesangrep. I april 1942 tar amerikanerne initiativet og utfører det såkalte Doolittle-raidet, som var et bombeangrep mot Tokyo. Mens det hele kulminerer i slaget ved Midway juni 1942.

Deler av handlingen har mye til felles med en annen populær krigsfilm, nemlig Michael Bays Pearl Harbor (2001), men jeg synes at Midway er mindre pompøs og langt mer realistisk fremstilt. Alle karakterene i Midway er dessuten basert på ekte mennesker og deres handlinger. Det gjør den også mer interessant.

En film av dette formatet byr selvsagt på amerikanske helter. I en av hovedrollene er det den

uredde rebellen Wade McClusky (Luke Evans), som ikke er så begeistret for ordrer fra offiserer. Men han er både en teknisk dyktig og modig pilot. Dessuten er han en inspirasjonskilde for andre i skvadronen, og gjør en uvurderlig innsats for sitt land.

Luftkampene er intense og spennende. Å se de amerikanske flyene angripe fra høyt oppe i luften og styrte ned mot de japanske hangarskipene er en sann fryd. I filmen får publikum også inntrykk av hvor komplisert take-off og landinger var på de gigantiske hangarskipene. Ibland går det riktig galt, og amerikanske piloter omkommer også i slike ulykker.

Etterretningsarbeidet som amerikanerne gjorde i forkant av Pearl Harbor har blitt ansett som katastrofalt dårlig. Det japanske angrepet kom som en enorm overraskelse på dem. Samtidig vises det at etterretningsarbeid er svært krevende, og det er ikke alltid like lett å overbevise Washington. I handlingen fremkommer det at de tar feilen innover seg og skjerper seg med etterretningsarbeidet utover krigen. Den smarte etterretningsoffiseren Edwin Layton (Patrick Wilson) har en nøkkelrolle i filmen.

Dennis Quaid spiller overbevisende den energiske Admiral Halsey, som nekter å hvile, til tross for at han er svært sliten. Mens Woody Harrelson fremstiller den legendariske Nimitz, som gjør vurderinger med kaldt hode. De japanske offiserene er også verdig fremstilt, og faktisk snakker de japansk, noe som øker autensiteten. Både admiral Isoroku Yamamoto (Etsushi Toyokawa) og admiral Tamon Yamaguchi (Tadanobu Asano) er godt fremstilt.

Interessant nok er det kinesiske penger med på produsentsiden, og kanskje derfor er det med en scene hvor en amerikansk pilot hopper ut i fallskjerm over Kina. Her må han prøve å forklare kinesiske bønder og Maos soldater at han er kamppilot i kamp mot Japan.

Roland Emmerich er kjent for filmer som Independence Day (1996), The Patriot (2002) og White House Down (2012). Den tysk-fødte filmskaperen sparer ikke på kruttet og trives åpenbart med å bolte seg med enorme Hollywood-budsjetter. I denne filmen om slaget ved Midway kommer det absolutt til sin rett. Aldri før har man sett kamp mot hangarskip så dramatisk filmet.

Lynx Raven

Skjorten ser kanskje klassisk ut, men bak det tidløse designet skjuler det seg unike detaljer. Skjorten har nemlig tekniske funksjoner som gjør at den langt ifra kan sammenlignes med andre ordinære skjorter på markedet. Under høyt aktivitetsnivå holder den formen og transporterer fuktigheten til utsiden av plagget, slik at du holder deg tørr. For at skjorten skal kunne brukes når du er i aktivitet, har den ekstremt gode ventilerende egenskaper som gjør at den føles luftig å ha på, samt 4-veis stretch som gjør at du kan bevege deg fritt. I tillegg får ikke materialet rynker og skjorten er derfor strykefri. Skjorten er også temperaturregulerende slik at du ikke føler deg klam på selv de varmeste sommerdagene.

Lynx skjorten koster 1605,- og kan kjøpes på [HYPERLINK "http://bfo.milrab.no/"](http://bfo.milrab.no/) bfo.milrab.no

Lupine Piko X4 SC 1900lm

Lupine Piko X4 SC er en avansert LED hodelykt med hele 1900 lumen. Lykten er beregnet for profesjonelle brukere og har bla. flere lysstyrkejusteringer, grønt, blått og rødt lys som også kan fungere som varsel/markeringslys. Lykten kan dimmes ned til 35 lumen og får da en batteritid på hele 80t.

Lupine Piko X4 koster 4016,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Luminox Atacama Adventurer Field 1761

Denne klokken har 316L rustfritt stål urkasse med 316L rustfritt stål bezel og bakside. Dette gjør at klokken er robust og tåler tøffe utfordringer. Atacama Adventurer Field 1761 har også antirefleksivt Sapphire crystal glass. Klokken er utstyrt med små glasskapsler på viserne og selve urskiven.

Kapslene er fylt med en selvlysende gass som heter Tritium. Dette gjør at klokken kan leses selv om det er stummende mørkt. Gasskapslene er garantert å lyse i inntil 25 år.

Luminox klokken koster 6646,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Northug Performance Gold Narrow

Tekniske multisportbriller for alle aktiviteter og forhold. Brillene dekker alle behov ved høyintensiv aktivitet, og de har blant annet lav vekt, fleksibel passform og topp komfort. 3 linser med ripesikkert, vannavvisende og antidugg-behandlet glass følger med. Innfatningene i Northug Eyewear er laget i termoplast-materialet TR90. Dette er et utrolig slitesterkt, fleksibelt og lett materiale som gjør at brillene er svært komfortable. Materialet har høy bruddstyrke og egner seg derfor godt til bruk i svært lave temperaturer. Det patenterte SwiftClick™ by Northug-systemet er en helt ny metode for bytting av brillerglass som raskt lar deg optimalisere brillen til forholdene. Performance Gold Narrow har i tillegg avtagbar over- og underamme i fleksibel termoplast. Inkludert i pakken er også mikrofiberklut, brillepose og et Hardshell brilleetui med vannavstøtende glidelås.

Northug Performance koster 1417,- og kan kjøpes på [HYPERLINK "http://bfo.milrab.no/"](http://bfo.milrab.no/) bfo.milrab.no

Nå starter arbeidet for å tilrettelegge Skjold leir for nederlandske marinesoldater

Nederlandske marinesoldater på øvelse i Norge

Nærmere 1000 nederlandske marinesoldater, som frem til i dag har gjennomført vintertrening fra Åsegarden leir, skal være på plass i Skjold leir fra januar 2020. Nå starter Forsvarsbygg arbeidet med å tilpasse Skjold for å ta imot de allierte soldatene.

GJØRE ALLIERT TRENING MULIG

– Forsvarsbygg har en viktig rolle med å planlegge, bygge og drifte de eiendommer, bygg og anlegg som er nødvendig for at alliert øvingsvirksomhet i Norge skal kunne gjennomføres på en effektiv og god måte. Vi er til for Forsvaret og våre allierte, og vi er derfor glade for at vi nå kan sette i gang arbeidet og at vi har inngått kontrakt med Harald Nilsen AS, uttaler Prosjektleder Alliert øvelse og trening i Forsvarsbygg; Tore Reiersen.

Han fortsetter: – Vår jobb er å sørge for at norske soldater og våre allierte kan gjøre sin viktige jobb: Øve på forsvaret av Norge. Det er et oppdrag vi er stolte av.

FLYTTER FRA ÅSEGARDEN TIL SKJOLD LEIR

1000 nederlandske marinesoldater som i dag har Åsegarden som sin vinterlokasjon, skal flyttes midlertidig til Skjold. Planen er at nederlenderne skal være på plass på Skjold i januar 2020. På sikt er planen at de skal flyttes til Heggli leir.

LEIREN UTVIDES OG OPPGRADERES

– Når infrastrukturen er på plass, skal Wilnor Governmental Services AS, som er strategisk leverandør til Forsvaret blant annet innenfor «Host Nation Support», og deres underleverandør, Stord Innkvartering AS, på oppdrag fra Forsvarsbygg, bygge og leie ut fire nye forlegninger, og kjøkken og spisesal til oss, forklarer han. Stord Innkvartering AS skal levere 4 kaserner med cirka 1000 senger, og en messe som skal kunne betjene alle soldatene i leiren. Det er videre under planlegging lagerbygg, garasjer og ulike sikkerhetsinstallasjoner som gjerde og vaktlokale. – For å få dette til har vi ryddet skog, og skal nå opparbeide grusflater og legge nødvendig teknisk infrastruktur og fundamenter, forklarer Reiersen. I oppdraget til Harald Nilsen ligger også betong- og grunnarbeider. Vi har stramme tidsfrister; nederlenderne skal være på plass tidlig neste år, så vi har bare tida og vegen. Gjennom godt samarbeid med entreprenører og Forsvaret skal vi få dette til, avslutter Reiersen.

Tore Reiersen i Forsvarsbygg

Av John Berg, major (R)
Forsvarsanalytiker

«DER LAND MØTER VANN»

Svenskene øker nå antall Stridsbåt 90 fra 76 fartøyer til 94. Planen er å videreføre den eksisterende 1. Amfibiebataljon, også kalt «Victoriabataljonen», som opererer hovedsakelig i skjærgården rundt Stockholms-regionen, og bygge opp en 2. Ambibiebataljon på vestkysten, sentrert rundt Göteborg, for å forsvare kyst og skjærgård og slik bidra til å holde Sveriges vestlige sjøveis forsynings- og forsterkningslinjer åpne. Det fremgår her at svenskene regner med vestlige forsterkninger i krise og krig.

Samtidig videreutvikles amfibiestyrkene slik at hovedvekt flyttes fra strid på kystnært land til strid ute i skjærgården. Ambisjonen er forsvar «der land møter vann» fra «Ålandsforträngningen» til Svinesund; der utsøkt høflige svensker diskret unnlater å nevne hvordan det i dag står til med kystforsvaret nord for Svinesund. (Trolig kan kysten nord for Åland være noe nedprioritert fordi den er litt mer oversiktlig enn lengre sør, med færre øyer og holmer.)

En samlet moderniseringsplan omfatter levetidsforlengelse for de 76 eksisterende stridsbåt-

ene og bygging av 18 nye, og blant annet innføring av digitalisert stridsledelse og samband og moderne sensorer, alt selvsagt med datalink, og å flytte støttevåpnene fra nåværende hovedsakelig transport på fartøy og ildgivning fra land og til i hovedsak fast plassering på fartøy. Ved å ha støttevåpnene på fartøy, blant annet gyrostabiliserte bombekastere, vil man oppnå betydelig økt mobilitet og fleksibilitet, og raskere ildgivning.

De to nye amfibiebataljonene vil bli noe mindre enn nåværende «Victoriabataljonen». Bataljonene planlegges med en personellstyrke på ca. 720 fordelt på fem kompanier. Et «ledningskompani» (stabskompani) med ca. 90 personell skal holde samband med høyere ledd og ledd i naboteig, og lede bataljonens strid. Et «underhållskompani» (logistikk) med ca. 110 personell vil blant annet anvende «multifunktionella (muli-gens mobiliserte) transportfärjor». Et «verkanskompani» (støttekompani) med ca. 180 personell vil operere med «dimensionerande vapen»; kontrollerbare miner, middelstunge sjømålsmissiler, alternativt et større antall lette sjømålsmissiler og, såvidt det fremgår, luftvern. Et «amfibieskyttekompani» med ca. 210 personell skal ta og holde terreng (altså såvidt det fremgår i skjærgården), dekke støttevåpnene og selv bekjempe landmål med missiler, bombekastere og andre, ikke spesifiserte våpen. Kpet skal kunne bekjempe panserkjøretøyer. Et «kustjägarkompani» med ca. 180 personell skal hovedsakelig drive oppklaring, målangivelse og målfatning og lede ild fra bataljonen og samvirkende fartøyer, fly, artilleri etc.. Kpet skal organiseres og utrustes slik at troppene (antall ikke oppgitt) skal kunne operere selvstendig. Kpet vil derfor være oppsatt med relativt mange av stridsbåtene, og mange sensorer. Svenskene har også tre luftputefartøyer.

De to bataljonene, også kalt «amfibieförband 2030», inngår i en ambisiøs plan der mulige andre ledd vil kunne være en «amfibieledning»,

hvis antall bataljoner blir tre eller flere. Videre, mens de planlagte bataljonene betegnes som «sjörörliga» (sjømobile) kan det også bli opprettet «markörliga» amfibiebataljoner med blant annet middelstunge missiler mot sjø- og landmål, samt selvstendige «kustjägarkompanier», og ledd med «bevakningsbåtar» for å delta i bekjempning av undervannsmål samt fartøykontroll i skjærgård. Det fremgår også at de svenske amfibiestyrkenes viktigste nåværende, og sannsynligvis fremtidige, samarbeidspartner er kystjegerbataljonen i finske Nylands brigad, og at det samarbeides også med britiske og amerikanske amfibiestyrker. (Oberstløytnant Fredrik Hesselman m.fl., Tidskrift i Sjöväsendet nr. 5/2019)

Det interessante scenario blir dermed hvordan svenskenes mobile kystforsvar skal agere hvis en angriper setter seg fast i farvannene Hvaler; nettopp for å sperre Sveriges, og hele Østersjøregionens, sjøveis forsynings- og forsterkningslinjer for kortere eller lengre tid.

En refleksjon kan ellers være at helikoptre synes å være fraværende i planene. Det kan skyldes at den svenske skjærgården ikke er så øy- og holmerik som lange strekninger av norsk skjærgård, og at den ikke har så mange midlere og større øyer som vi har. Paddeflate Öland blir trolig dekket av det øvrige forsvaret og Gotland får nå egne forsvarsstyrker. Dessuten har svenska flygvapnet langt flere og større taktiske helikoptre enn oss.

MER OM «PODMOSKOVYE»

I forrige spalte ble spionubåten «Losharik» og moderfartøyet «Podmoskovye» omtalt. Som nevnt tyder bilder på at «Podmoskovye» er en ombyggt Oscar II. Kilder holder imidlertid hardnakket på at bildene viser feil fartøy og at den er en ombygget, skrogforlenget Delta IV, altså en tidligere strategisk atomubåt som i opprinnelig versjon førte interkontinentale, ballistiske raketter.

Adidas GSG 9.2

Lette og luftige støvler som tåler de tøffeste forhold.

1599,-

Garmin Instinct Tactical

Taktisk klokke med blant annet Night Vision-modus

3608,-

Black Diamond Icon

Vannrett til 1 meter, robust, og med røde, grønne og blå night vision - moduser.

1139,-

Proton Spark QuickCharge 13000mAh

326,-

Leatherman Charge+

Multiverktøyet inneholder hele 19 verktøy.

2381,-

Garmin fenix 6

Robust og sofistikert design med en 1,3" skjerm som alltid er på.

7701,-

Granberg Tactical hansker

Taktiske hansker av geiteskinn, og med fôr av Kevlar® i håndflaten.

342,-

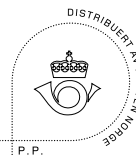
Halite Kraken 100

Laget av 840D HT TPU Nylon med vanntett dobbeltsidig belegg.

4456,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

Vi ønsker dere alle
en riktig God Jul
og et Godt Nyttår

